

WELZIJSBELEVING BIJ DEELNEMERS IN HET TRANSITIEHUIS LEUVEN

Aantal woorden: 13 963

Charlotte Dequeker

Studentennummer: 02206383

Promotor: Prof. dr. Tom Vander Beken

Commissaris: Céline Tronquo

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de Criminologische Wetenschappen

Academiejaar: 2024 - 2025

Abstract

Background: Detention research typically focuses on recidivism rates and security, often leaving well-being underexamined. In European and Belgian prisons, studies on well-being have already been conducted, focusing on the ‘moral climate’, the experience of detention, and ‘the pains of imprisonment’, using methods such as Measuring the Quality of Prison Life and qualitative interviews. Since 2019, Belgium has introduced various forms of small-scale detention, including transition houses. However, research on the well-being of participants in this form of detention is still lacking.

For this reason, this paper reports on the well-being experiences of participants in the transition house in Leuven, with a particular focus on the interrelationship between different well-being factors. In the discussion section, the findings are compared with well-being research in other detention contexts.

Purpose: This exploratory study aims to gain an in-depth understanding of the well-being experiences of participants in the Leuven transition house, measured using the ‘primary goods’ of the Good Lives Model (GLM). Since little research has been conducted to date on both this target group and this form of sentence execution, this study seeks to make a scientific contribution to the knowledge about the role of transition houses in promoting well-being among participants.

Methodology: To achieve this objective, a qualitative study was conducted. In total, seven semi-structured interviews were held with male participants of the transition house in Leuven. In addition, the GLM and the website of the transition house were used as reference sources.

Results: By using the GLM as a starting point, this study aimed to provide as broad and comprehensive a view as possible, analyzing both environmental and personal factors. The results indicate that the ‘primary goods’ of independence, family and social relationships, meaning (life goals), and employment/volunteering are of fundamental importance. They serve as a basis for pursuing other ‘primary goods’.

The findings suggest that participants’ perceptions of well-being in the Leuven transition house are predominantly positive. However, it is important to acknowledge that all participants have a history of imprisonment, which may influence their perception of well-being through implicit comparisons with previous detention experiences. Despite this consideration, the results suggest that the transition house provides a supportive environment and contributes to the well-being of its residents.

Key words: transition house, perception of well-being, Good Lives Model

Trefwoorden: transitiehuis, welzijnsbeleving, Good Lives Model

Voorwoord

Deze masterproef met als titel ‘Welzijnsbeleving bij deelnemers in het transitiehuis Leuven’ werd geschreven ter afronding van de Master in de Criminologische Wetenschappen in het academiejaar 2024-2025. Graag wil ik een aantal personen bedanken die een waardevolle bijdrage hebben geleverd bij de realisatie van deze masterproef.

Allereerst wil ik mijn promotor, professor dr. Tom Vander Beken, bedanken voor zijn begeleiding tijdens zowel mijn bachelor- als masterproef. De ruimte voor feedback en reflectie was van grote waarde. Telkens werd ik aangemoedigd om kritisch te denken.

Daarnaast ben ik vzw De Huizen dankbaar om mee na te denken over mogelijke onderwerpen en contact te faciliteren met het transitiehuis van Leuven. Mijn oprechte dank gaat ook uit naar Leen Muylkens, coördinator van het transitiehuis van Leuven en Hamme en oprichter van De Kansenfabriek, om mij te ontvangen en de mogelijkheid te geven om mijn onderzoek uit te voeren. Uiteraard wil ik ook alle respondenten bedanken voor hun openheid en bereidheid om hun welzijnsbeleving in het transitiehuis met mij te delen.

Tot slot wil ik graag mijn ouders bedanken. Na het afronden van mijn bachelor in het Sociaal Werk kreeg ik de kans om de masteropleiding in de Criminologische Wetenschappen te volgen. Zonder hun aanmoediging en vertrouwen in mij was dit niet mogelijk geweest. Ze hebben mij gedurende mijn hele opleidingstraject gesteund en daarvoor ben ik hen zeer dankbaar.

Charlotte Dequeker

Gent, 15 mei 2025

Inhoudsopgave

Abstract.....	I
Voorwoord.....	II
Inhoudsopgave	III
Lijst van gebruikte afkortingen.....	V
DEEL I: Inleiding	1
1.1 Probleemstelling	2
1.2 Doelstelling.....	4
1.3 Onderzoeksvraag en – deelvragen	4
1.4 Opbouw masterproef.....	4
1.5 Methodologie	5
1.5.1 Bronnenmateriaal.....	5
1.5.2 Kwalitatieve halfopen interviews	5
1.5.2.1 Dataverzameling	5
1.5.2.2 Data-analyse.....	6
1.5.2.3 Beperkingen methodologie	7
DEEL II: Concepten	8
2.1 Transitiehuis Leuven.....	8
2.1.1 Werking	8
2.1.2 Toelatingsvoorwaarden.....	9
2.2 Welzijn gedefinieerd volgens het Good Lives Model	10
2.2.1 Definitie en doel.....	10
2.2.2 Primary goods	10
2.2.3 Secondary goods	11
2.2.4 Obstakels.....	12
DEEL III: Resultaten	13
3.1 Zelfstandigheid	13
3.2 Verbondenheid en relaties.....	15
3.2.1 Contact met vrienden en familie	15
A) Elektronica en sociale media	15
B) Familie – en/of vriendenbezoek tijdens het weekend	15

3.2.2 Contact met de andere deelnemers	16
3.2.3 Contact met transitiebegeleiders en integratiecoaches	17
3.3 Toegang tot informatie(bronnen)	17
3.4 Tewerkstelling en opleiding	18
3.4.1 Bijleren	18
3.4.2 Tewerkstelling	18
3.5 Fysieke gezondheid	19
3.6 Psychische gezondheid	20
3.6.1 Invloed verleden op psychische gezondheid	20
3.6.2 Aanpassingsvermogen aan nieuwe situaties	21
3.6.3 Interactie met andere deelnemers	22
3.7 Vrijtijdsbesteding	22
3.8 Zingeving	23
3.8.1 Geloofsovertuiging	23
3.8.2 Levensdoelen	23
3.9 Geluk	24
3.10 Creativiteit	25
3.11 Gemeenschapsgevoel: ergens bij horen	25
DEEL IV: Discussie en algemene conclusie	27
4.1 Discussie	27
4.1.1 Zelfstandigheid	27
4.1.2 Verbondenheid en relaties	27
4.1.3 Toegang tot informatie(bronnen)	28
4.1.4 Tewerkstelling en opleiding	29
4.1.5 Fysieke en psychische gezondheid	29
4.1.6 Vrijtijdsbesteding	30
4.1.7 Zingeving en geluk	30
4.1.8 Creativiteit	30
4.1.9 Gemeenschapsgevoel: ergens bij horen	31
4.1.10 ‘Welzijn’ volgens het Good Lives Model	31
4.2 Beperkingen	32

4.3 Algemene conclusie	34
4.4 Aanbevelingen	36
Bibliografie	37
Perstekst	43
Bijlagen	I
1. Data Management Plan + GDPR	I
2. Onepager	IX
3. Informatiebrief	XI
4. Informed consent	XII
5. Topiclijst	XIII
6. Codeboom	XIII
7. Checklist transparant gebruik AI	XIV

Lijst van gebruikte afkortingen

Good Lives Model	GLM
Measuring the Quality of Prison Life methode	MQPL-methode
Good Lives Questionnaire	GLQ

DEEL I: Inleiding

Een vrijheidsberovende straf zou in essentie enkel de vrijheid van een persoon mogen ontnemen. Echter, in de praktijk gaat detentie gepaard met aanzienlijke detentieschade, zoals verlies van autonomie, familiale banden, tewerkstelling en het ervaren van stigma (Beyens, Dirkzwager & Korf, 2014; Boone et al., 2016; Driessen et al., 2021). Hoewel detentie gericht is op rehabilitatie en re-integratie worden deze doelstellingen door structurele problemen ondermijnd, zoals overbevolking en een tekort aan penitentiaire beampten (Beyens, Snacken & Tournel, 2014; Cliquennois & Nederlandt, 2022; Farall, 2002). Het leefklimaat in de gevangenis is multidimensionaal, dynamisch en subjectief en beïnvloedt zowel het welbevinden als het gedrag van gedetineerden tijdens hun detentie (Boone et al., 2016). Hiermee wordt aangetoond dat zowel de objectieve als de subjectieve strafzwaarte een rol spelen binnen detentie (Raaijmakers et al., 2014).

Internationaal onderzoek benadrukt het belang van een humaan detentieklimaat. Liebling en Arnold (2004) onderzochten het ‘morele klimaat’ in Europese gevangenissen en concludeerden dat humane behandeling en sociale interacties essentieel zijn voor het welzijn van gedetineerden. Echter, klassieke gevangenissen zijn vooral gericht op bewaking en beveiliging, waarbij gedetineerden het grootste deel van hun tijd op cel doorbrengen en hun bewegingsvrijheid beperkt is (Federale Overheidsdienst Justitie, 2024). Daarnaast wordt in Nederland regelmatig onderzoek verricht naar detentiebeleving, met focus op zowel de fysieke omgeving als het sociaal klimaat. België daarentegen kent geen systematische welzijnsbevraging van gedetineerden (Beyens, Dirkzwager & Korf, 2014; Van de Weygaert & Vander Laenen, 2011).

Desalniettemin onderzochten Devresse et al. (2011) hoe gedetineerden het ‘morele klimaat’ in zeven Belgische gevangenissen ervaren, gebruikmakend van de Measuring the Quality of Prison Life-methode (MQPL). Hierbij werd de kwaliteit van het leven in gevangenissen gemeten vanuit het perspectief van de gedetineerden. De resultaten waren niet eenduidig, omdat geen enkele gevangenis duidelijk naar voren kwam als beter of slechter dan de andere. Er blijkt een complex verband te bestaan tussen de gedetineerde als persoon, de opsluiting in een (klassieke) gevangenis, de beleving daarvan en het regime.

Daarnaast brachten Van de Weygaert en Vander Laenen (2011), via kwalitatieve interviews in de gevangenis van Oudenaarde, in kaart hoe gedetineerden hun detentie beleven en welke ‘pains of imprisonment’ zij ervaren. Vooral de behoefte aan emotionele feedback wordt als een belangrijk knelpunt ervaren. Gedetineerden met een gezin voelen zich meer afgesloten van de buitenwereld dan anderen. Bovendien kwam de behoefte aan een veilige en stabiele omgeving, evenals de behoefte aan begeleiding duidelijk naar voren als problematisch. Tenslotte ervoeren de respondenten een gebrek aan autonomie en een gevoel van machteloosheid, dat nog wordt versterkt door trage procedures.

Sinds 2019 beschikt België over verschillende vormen van kleinschalige detentie, waaronder detentie- en transitiehuizen. Deze vormen een innovatief concept binnen het Belgische detentielandschap. Delvaux et al. (2024) voerden een studie uit in het detentiehuis van Kortrijk, waar de noden, behoeften en drempels van de bewoners met betrekking tot de hulp- en dienstverlening werden bevraagd. Respondenten gaven aan dat ze graag meer autonomie en responsabilisering zouden willen ervaren, aangezien ze afhankelijk zijn van uitgaansvergunningen waarop ze vaak lang moeten wachten. Desalniettemin wordt aan enkele behoeften voldaan doordat de hulp- en dienstverlening binnen het detentiehuis zelf plaatsvindt. De bewoners krijgen bijvoorbeeld ondersteuning bij de zoektocht naar tewerkstelling en huisvesting. Ondanks welzijnsonderzoek al werd uitgevoerd in klassieke gevangenissen in België en het detentiehuis van Kortrijk, werden deelnemers in transitiehuizen nog niet bevraagd naar hun welzijnsbeleving in detentie.

De criminologische en maatschappelijke relevantie van welzijn in transitiehuizen zijn nauw met elkaar verbonden. Een positieve detentie-ervaring vermindert detentieschade en verhoogt de motivatie voor een pro-sociale levensstijl (Crewe, 2011; Snacken, 2015). Dit draagt bij aan een daling van zowel de overbevolking in detentie als de maatschappelijke kosten van recidive (Fazel & Wolf, 2015). Daarnaast versterkt een humane strafuitvoering het vertrouwen in justitie en het draagvlak voor herstelgerichte aanpakken (Bazemore & Stinchcomb, 2004). Maruna (2001) stelt: “Societies that do not believe that offenders can change, will get offenders who do not believe that change is possible”. Dit benadrukt dat niet alleen de individuele gedetineerde, maar ook de samenleving een cruciale rol speelt bij de invulling van de gevangenisstraf.

1.1 Probleemstelling

De gevangenisstraf kent verschillende doelstellingen, waaronder vergelding, afschrikking, bescherming van de maatschappij en resocialisatie. Traditioneel ligt de nadruk in detentieonderzoek op recidive en veiligheid, terwijl het welzijn van gedetineerden vaak onderbelicht blijft. Nochtans is welzijn in detentie van belang voor een succesvolle re-integratie en desistance (Snacken, 2015).

Hoewel verschillende modellen gebruikt kunnen worden om welzijn in detentie te onderzoeken, onderscheidt het Good Lives Model (GLM) zich door zijn krachtgerichte, holistische en mensgerichte benadering (Ward et al., 2012). In tegenstelling tot traditioneel risicogestuurde modellen, zoals het Risk-Needs-Responsivity (RNR)-model, dat zich primair richt op risicobeheer en recidivereductie, richt het GLM zich niet alleen op het verminderen van recidive, maar ook op het bevorderen van welzijn door middel van het vervullen van fundamentele menselijke behoeften, de ‘primary goods’ (Serie, 2023; Ward et al., 2012). Hierdoor heeft het GLM een dubbele finaliteit. Bovendien biedt het GLM een bredere kijk op welzijn dan klassieke welzijnsmetingen, zoals de MQPL-methode, die voornamelijk het gevangensklimaat in kaart brengt (Liebling, 2011). Het GLM kijkt niet alleen naar omgevingsfactoren, maar ook naar persoonlijke doelen, motivatie en de mate waarin een individu mogelijkheden krijgt om zijn leven op een constructieve manier

vorm te geven. Dit maakt het een geschikt model om welzijn te meten binnen detentiecontexten waarin autonomie en zelfontplooiing een belangrijke rol spelen, zoals het transitiehuis.

Het transitiehuis vormt een unieke setting om welzijn aan de hand van het GLM te meten, omdat het zich op drie belangrijke aspecten onderscheidt van klassieke gevangenissen: kleinschaligheid, autonomie en re-integratiegericht werken. Waar klassieke gevangenissen vaak kampen met structurele beperkingen zoals overbevolking, een gebrek aan individuele begeleiding en beperkte vrijheden, biedt het transitiehuis een omgeving waarin gedetineerden meer verantwoordelijkheid krijgen over hun dagelijks leven. Deelnemers worden bijvoorbeeld betrokken bij koken, het onderhouden van sociale contacten en het volgen van werk of opleiding, wat hun welzijn kan beïnvloeden.

Daarnaast spelen een aantal andere factoren een belangrijke rol in het welzijn van gedetineerden, zoals de gelegenheid tot familiaal bezoek, de kwaliteit van de relatie tussen gedetineerden en personeel, de mogelijkheid om religie en spiritualiteit te beleven en een positieve groepsdynamiek (Beijersbergen et al., 2016; De Claire & Dixon, 2017; Mandhouj et al., 2014; Solbakken & Wynn, 2020). Technologie en toegang tot informatie kunnen ook bijdragen aan welzijn, doordat gedetineerden makkelijker contact kunnen onderhouden met hun familie en beroep kunnen doen op externe diensten. Tegelijkertijd kan dit het gevoel van sociale isolatie versterken (Beyens & Geerts, 2024; Hofinger & Pfliegerl, 2024).

Creativiteit blijkt eveneens bij te dragen aan welzijn, mits er ruimte is om creatieve expressie mogelijk te maken binnen de detentiecontext (Kenis et al., 2011; Moretó Alvarado, 2022). Tegelijkertijd leiden negatieve ervaringen, zoals celwissels, repetitieve gevangenisarbeid en tekortkomingen in medische zorg, doorgaans tot een vermindering van welzijn (De Viggiani, 2006; Eechaudt, 2017; Van der Heijden, 1978; Van de Weygaert & Vander Laenen, 2011). Brosens et al. (2017) tonen aan dat het vrijetijdsaanbod in gevangenissen beperkt is, waardoor ontspanning enkel in de cel kan. Daarnaast ervaren gedetineerden in klassieke gevangenissen vaak een noodzaak om 'een masker' op te zetten ter zelfbescherming (De Viggiani, 2006).

Verschillende studies tonen aan dat gedetineerden in kleinschalige detentie tevreden zijn over hun leefomstandigheden, wat suggereert dat zij welzijn ervaren (Beijersbergen et al., 2012; Claus, 2013; Johnson & Granheim, 2011). Ondanks deze bevindingen werd er in België nog geen empirisch onderzoek uitgevoerd naar de welzijnsbeleving van deelnemers binnen een transitiehuis.

Samenvattend bieden de 'primary goods' van het GLM een theoretisch raamwerk dat geschikt is om het welzijn van deelnemers in het transitiehuis te onderzoeken. Deze setting laat toe om de 'primary goods' te vertalen naar concrete belevingen en ervaringen van gedetineerden. Zo kan bijvoorbeeld de primary good 'excellence in work' onderzocht worden in relatie tot werk- en opleidingsmogelijkheden binnen het transitiehuis (Purvis et al., 2015; Serie et al., 2020).

Bestaande studies focussen voornamelijk op klassieke gevangenissen en leggen vooral de nadruk op kwantitatieve gegevens, zoals recidivecijfers en veiligheid. Kwalitatieve inzichten in de beleving en behoeften van deelnemers in transitiehuizen zijn onbestaand. Dit onderzoek beoogt deze lacune te vullen door de welzijnsbeleving van deelnemers in het transitiehuis van Leuven te bestuderen aan de hand van het GLM. Door middel van een kwalitatieve onderzoeksmethode, waarbij halfopen interviews worden afgenomen, wordt onderzocht hoe deelnemers hun verblijf in een transitiehuis ervaren en welke ‘primary goods’ van het GLM bijdragen aan hun welzijn.

1.2 Doelstelling

Dit exploratief onderzoek heeft als doel inzicht te verkrijgen in de welzijnsbeleving van deelnemers in het transitiehuis van Leuven. Welzijn zal gedefinieerd en bevraagd worden aan de hand van de ‘primary goods’ uit het GLM. Aangezien er tot op heden weinig onderzoek is verricht naar zowel deze doelgroep als deze strafuitvoeringsmodaliteit, beoogt dit onderzoek een wetenschappelijke bijdrage te leveren aan de kennis over de rol van transitiehuizen in de welzijnsbeleving van de deelnemers.

1.3 Onderzoeksvraag en – deelvragen

Om een antwoord te bieden op de probleemstelling wordt volgende onderzoeksvraag beantwoord: “Op welke manier ervaren deelnemers welzijn tijdens hun verblijf in het transitiehuis in Leuven?”

- Wat is een transitiehuis?
- Wat betekent ‘welzijn’ volgens het Good Lives Model?
- Welke betekenis geven de deelnemers van het transitiehuis aan hun welzijn?
- Wat betekent de welzijnsbeleving van de deelnemers ten opzichte van andere detentiecontexten?

1.4 Opbouw masterproef

Deze masterproef is opgebouwd uit vier hoofdonderdelen. Het eerste deel bevat de inleiding waarin de context, probleemstelling, onderzoeksvragen en methodologie van deze studie worden gepresenteerd.

Het tweede deel omvat de omschrijving van twee concepten. Enerzijds wordt ingegaan op wat een transitiehuis is, anderzijds wordt het GLM beschreven dat de basis vormt voor de invulling van het begrip ‘welzijn’ in deze masterproef.

In het derde deel worden de onderzoeksresultaten gepresenteerd, gebaseerd op de analyses van de halfopen interviews met deelnemers van het transitiehuis in Leuven. Dit deel biedt inzicht in de ervaringen en welzijnsbeleving van de deelnemers, opgebouwd aan de hand van de ‘primary goods’ van het GLM.

Ten slotte omvat het vierde deel de conclusie, waarin de discussie en beperkingen van dit masterproefonderzoek, en aanbevelingen voor verder onderzoek worden behandeld. In dit deel worden de belangrijkste inzichten uit de theoretische en empirische bevindingen samengebracht en kritisch besproken. Daarnaast worden suggesties voor toekomstig onderzoek en beleid binnen dit vakgebied geformuleerd.

1.5 Methodologie

1.5.1 Bronnenmateriaal

Er werd een kort bronnenonderzoek uitgevoerd om een stand van zaken met betrekking tot welzijnsonderzoek in detentie te genereren. Hiervoor werden verschillende wetenschappelijke databanken geraadpleegd, waaronder Google Scholar, APA PsycNET, ResearchGate, Web of Science, PubMed en ScienceDirect (Elsevier).

Tijdens de zoektocht werden diverse combinaties van zoektermen gebruikt, zowel in het Nederlands als in het Engels. Hierbij werden de Booleaanse operatoren AND en OR toegepast om zoekresultaten te verfijnen. Enkel ‘open access’-bronnen die beschikbaar waren via de Universiteit Gent of Universiteit Oslo werden in deze studie opgenomen.

Eerst werden de titels van de gevonden publicaties beoordeeld. Wanneer een titel relevant leek, werd het abstract geanalyseerd. Indien het abstract voldoende aansluiting vond bij het onderzoeksthema, werd de volledige tekst gelezen en geëvalueerd op relevantie. Alleen studies die inhoudelijk relevant werden geacht, werden behouden. Niet-wetenschappelijke bronnen, zoals bachelor- en masterproeven, werden uitgesloten.

1.5.2 Kwalitatieve halfopen interviews

1.5.2.1 Dataverzameling

De empirische data, bestaande uit kwalitatieve halfopen interviews, werden afgenomen op negentien en twintig december 2024 in de bezoekers-/gespreksruimte van het transitiehuis te Leuven. Er werd gekozen voor halfopen interviews, omdat beleving zich moeilijk laat vatten in kwantitatieve termen. Daarbij werd gewerkt met de minst gestructureerde vorm van een halfopen interview: een topiclijst. Enkel de onderwerpen werden vooraf bepaald door de onderzoeker, waarbij de topics overeen kwamen met de ‘primary goods’ uit het GLM. De concrete formulering van de vragen en de volgorde ervan werd afgestemd op het verloop van het gesprek. Gestelde vragen waarbij veel informatie werd verkregen, werden ook bij de opvolgende respondenten gesteld.

Vanuit de gelopen stage in het najaar van 2024 bij vzw De Huizen werd contact gefaciliteerd met Leen Muylkens, oprichter van De Kansenfabriek en coördinator van het transitiehuis Leuven en Hamme. De vraag om onderzoek te mogen verrichten, werd voorgesteld aan de hand van een onepager (bijlage 2). Daarnaast bracht de onderzoeker voorafgaand aan de interviews een bezoek, met ruimte voor een rondleiding en kennismaking. Bijkomend vond een online overleg plaats waarin

concrete afspraken werden gemaakt. Via de coördinator werd de informatiebrief (bijlage 3) vooraf bezorgd aan de deelnemers, waardoor potentiële respondenten tijdig op de hoogte waren van het onderzoek en konden beslissen of ze wensten te participeren.

De in – en exclusiecriteria om deel te nemen aan dit onderzoek stemden overeen met de criteria om in een transitiehuis te mogen verblijven. Bijgevolg kwamen alle deelnemers die op negentien en twintig december 2024 in het transitiehuis van Leuven verbleven in aanmerking. Tijdens de aanwezigheid van de onderzoeker waren vijftien van de zestien plaatsen ingenomen. Acht mannelijke deelnemers waren bereid om te participeren aan het onderzoek. Uiteindelijk werd de theoretische saturatie bereikt na zeven interviews, wat aangeeft dat verdere interviews geen nieuwe inzichten meer zouden opleveren (Mortelmans, 2016, p. 121). Aangezien deze masterproef zich enkel focust op de welzijnsbeleving van de deelnemers van het transitiehuis in Leuven, is de theoretische saturatie uitsluitend hierop van toepassing.

De interviews duurden tussen 22 tot 43 minuten, afhankelijk van de hoeveelheid informatie die de respondent wenste te delen. Respondenten één tot en met vijf werden geïnterviewd op 19 december 2024, terwijl de interviews met respondenten zes en zeven plaatsvonden op 20 december 2024.

Voorafgaand aan elk interview werd informed consent (bijlage 4) verkregen. De respondenten werden volledig, transparant en in begrijpelijke taal geïnformeerd over het doel, de opzet en de vertrouwelijkheid van het onderzoek. Na mondelinge toelichting ondertekenden de respondenten het document. Er was voldoende gelegenheid om vragen te stellen en vrijwillige deelname werd gegarandeerd. Daarnaast kon elke respondent het interview op elk moment beëindigen zonder nadelige gevolgen. Indien gewenst, kon elke participant een kopie van het informed consent ontvangen, maar geen van de respondenten maakte hiervan gebruik (Vander Laenen & O’Gorman, 2016, pp. 564-568).

1.5.2.2 Data-analyse

Om het afnemen van de halfopen interviews te vergemakkelijken, werd een topiclijst (bijlage 5) ontwikkeld die als leidraad diende tijdens de gesprekken (Beyens, 2016, p. 195). Deze lijst omvatte thema’s zoals mentale en fysieke gezondheid, tewerkstelling, vrijetijdsbesteding, etc. De topiclijst werd opgesteld met als doel om alle ‘primary goods’ van het GLM te bevragen en zo een breed beeld van welzijn te verkrijgen.

Om de interne betrouwbaarheid van de gegevensverzameling te versterken en interpretatiebias te voorkomen, werden de interviews opgenomen. Op basis van de audio-opnames werden transcripties gemaakt, die letterlijk werden uitgetypt om interpretatieverschillen tussen de onderzoeker en de respondenten te minimaliseren. Sommige respondenten spraken vlotter Nederlands dan andere, maar het was de verantwoordelijkheid van de onderzoeker om te voorkomen dat taal de resultaten zou beïnvloeden.

De topiclijst vormde de basis voor de codeboom (bijlage 6), die werd gebruikt bij de data-analyse via een thematisch deductieve benadering. Door de codeboom vooraf op te stellen, werd structuur aangebracht in de transcripties, waarbij de data werd opgedeeld in relevante betekenisvolle eenheden (Decorte, 2016).

1.5.2.3 Beperkingen methodologie

Een eerste methodologische beperking is dat de interviews uitsluitend zijn afgenomen in het transitiehuis van Leuven, wat resulteert in een beperkte externe validiteit. Dit betekent dat de verzamelde data en bijbehorende conclusies niet zomaar te veralgemenen zijn naar andere transitiehuizen in België.

Een tweede beperking van deze methodologie is de subjectiviteit die inherent is aan kwalitatieve halfopen interviews, waarbij enkel van een topiclijst gebruik gemaakt werd. De flexibiliteit van deze interviewvorm maakt het moeilijk om antwoorden systematisch te vergelijken tussen respondenten. Om interpretatieverschillen te minimaliseren, stelde de interviewer verduidelijkende vragen waar nodig (Beyens et al., 2016, pp. 203-209). Bovendien werd er enkel gewerkt met een topiclijst en werden er geen vragen vooraf opgesteld of gebruik gemaakt van de Good Lives Questionnaire (GLQ). Deze gestandaardiseerde vragenlijst zou de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek versterkt hebben. De subjectieve welzijnsbeleving van de deelnemers zou meer gestructureerd zijn, alsook de diepgang per 'primary good' (Harper et al., 2020).

Daarnaast speelde de motivatie van de respondenten een belangrijke rol in de dataverzameling. Aangezien de meeste deelnemers overdag werken, vonden de interviews voornamelijk 's avonds plaats. Voor aanvang werd steeds expliciet nagegaan of de deelnemers nog voldoende energie en interesse hadden om deel te nemen.

Tot slot werd het risico op sociaal wenselijke antwoorden zoveel mogelijk beperkt door deelnemers te verzekeren dat er geen juiste of foute antwoorden waren en dat hun persoonlijke beleving centraal stond (Silverman, 2013).

DEEL II: Concepten

2.1 Transitiehuis Leuven

Volgens de Belgische Federale Overheidsdienst Justitie (2024) wordt een transitiehuis omschreven als een kleinschalige, gesloten en beveiligde inrichting, waar gedetineerden die veroordeeld zijn tot een lange gevangenisstraf en zich maximaal achttien maanden voor hun mogelijke voorwaardelijke invrijheidstelling bevinden, terecht kunnen. In het transitiehuis van Leuven is er plaats voor maximaal zestien deelnemers. Binnenin het gebouw is er bewegingsvrijheid. Toch moeten strikte regels nageleefd worden en kan het transitiehuis enkel verlaten worden via uitgangsvergunningen. Desalniettemin heerst er een huiselijke sfeer en speelt het dagelijks leven zich voornamelijk in groep af.

Transitiehuisen zijn opgenomen in de wet van 17 mei 2006 betreffende ‘de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten’ (WERP). De uitbating van het transitiehuis in Leuven wordt voorzien door de private organisatie ‘De Kansenfabriek’ onder leiding van Leen Muylkens.

Transitiehuisen verschillen qua werking, functie, grootte en infrastructuur van klassieke gevangenen en detentiehuisen. Klassieke gevangenen zijn open of gesloten gevangenen die focussen op bewaking en beveiliging, waarbij gedetineerden amper bewegingsvrijheid krijgen en bijna continue op hun cel verblijven. Gedetineerden veroordeeld tot een gevangenisstraf van meer dan drie jaar voeren er hun straf uit (Belgische federale overheidsdiensten, 2024).

Een detentiehuis is een kleinschalige, gesloten en beveiligde inrichting, waar gedetineerden veroordeeld tot een straf tot en met drie jaar hun straf uitzitten. In een detentiehuis verblijven ‘bewoners’ in plaats van ‘gedetineerden’ die bewegingsvrijheid krijgen binnen het gebouw. Bewoners leven er in groepen van twintig tot 60 personen. De huisregels moeten strikt worden nageleefd en het gebouw mag enkel verlaten worden met een uitgaansvergunning. Zowel de klassieke gevangenen als detentiehuisen vallen onder de ‘Basiswet betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van 12 januari 2005’ (Belgische federale overheidsdiensten, 2024).

2.1.1 Werking

Aangezien het transitiehuis doorgaans een overgangsfase faciliteert tussen detentie in een klassieke gevangenis en een andere strafuitvoeringsmodaliteit, wordt de term ‘gedetineerden’ vermeden en spreekt men in plaats daarvan van ‘deelnemers’. Deze terminologische keuze is van belang, aangezien van de deelnemers verwacht wordt dat zij actief participeren in hun eigen hersteltraject en werken aan een succesvolle re-integratie (De Kansenfabriek, z.j.).

Deelnemers in het transitiehuis krijgen een intensieve en doelgerichte begeleiding ter voorbereiding op hun re-integratie in de samenleving. De leefomgeving is huiselijk en de deelnemers leven in een kleine groep van maximaal zestien personen (Belgische federale overheidsdiensten, 2024; De Kansenfabriek, z.j.).

Binnen het transitiehuis wordt een begeleidingsplan opgesteld dat afgestemd is op de individuele behoeften en re-integratiedoelen van elke deelnemer. In samenwerking met de integratiecoaches en transitiebegeleiders werken de deelnemers aan het herwinnen van verantwoordelijkheid en het stapsgewijs herstructureren van hun leven. De transitiebegeleider focust zich eerder op begeleiding en toezicht, terwijl de integratiecoach het individuele traject van de deelnemers begeleidt en daarbij de rol van ondersteuner, vertrouwenspersoon, facilitator en verbindingsfiguur op zich neemt (De Kansenfabriek, z.j.).

De daginvulling richt zich op verschillende levensdomeinen, waaronder tewerkstelling, huisvesting, opleiding, zinvolle vrijetijdsbesteding, het (her)opbouwen van een ondersteunend sociaal netwerk, maar ook het opstarten en onderhouden van een professioneel netwerk (Belgische federale overheidsdiensten, 2024; De Kansenfabriek, z.j.).

Naast de dagelijkse werking vindt ook tweewekelijks een deelnemersoverleg plaats, waarbij de deelnemers en het personeel met elkaar in gesprek gaan over het verloop van hun verblijf in het transitiehuis. Er worden samenlevingsafspraken gemaakt en activiteiten georganiseerd. Het deelnemersoverleg brengt de groep samen rond gedeelde thema's, doelen en de visie van het transitiehuis (De Kansenfabriek, z.j.).

Daarnaast zetten de deelnemers in het transitiehuis zich in om van hun re-integratie in de samenleving een wederzijds proces te maken. Deelnemers worden aangemoedigd om zich als goede burens te gedragen en bij te dragen aan de gemeenschap via vrijwilligerswerk. Ervaringen tonen aan dat een transitiehuis een positief effect heeft op de buurtveiligheid, doordat deelnemers zich verbonden voelen met hun omgeving en hier respectvol mee omgaan. Zo wordt re-integratie niet alleen een individuele, maar ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid (De Kansenfabriek, z.j.).

2.1.2 Toelatingsvoorwaarden

Zoals hierboven vermeld, zijn de deelnemers gedetineerden die veroordeeld zijn tot een lange gevangenisstraf en zich maximaal achttien maanden voor hun mogelijke voorwaardelijke invrijheidstelling bevinden. Een van de voorwaarden voor overplaatsing vanuit een klassieke gevangenis is dat zij tijdens hun detentie hebben aangetoond in staat te zijn om in groepsverband samen te leven. Deelnemers worden naar het transitiehuis overgebracht om het laatste deel van hun straf door te brengen (Belgische federale overheidsdiensten, 2024).

De selectie van deelnemers vindt plaats in overleg met de directies van de betrokken gevangenissen en de psychosociale diensten. Na de beslissing voor plaatsing in een transitiehuis vindt een kennismakingsgesprek plaats met het personeel van het transitiehuis (Belgische federale overheidsdiensten, 2024).

Er zijn twee tegenindicaties, waarbij de toegang tot een transitiehuis ontzegd wordt. Personen die veroordeeld zijn voor zedenmisdrijven of terroristische feiten komen niet in aanmerking voor plaatsing in een transitiehuis (Belgische federale overheidsdiensten, 2024).

2.2 Welzijn gedefinieerd volgens het Good Lives Model

Welzijn wordt binnen verschillende disciplines, zoals de gezondheidszorg, economie en psychologie, op uiteenlopende manieren gedefinieerd. Vaak ligt de nadruk op mentale, emotionele, psychologische, sociale en fysieke dimensies van het concept. De multidimensionaliteit weerspiegelt de complexiteit van welzijn, wat tot uiting komt in de verschillende modellen en theoretische kaders die zijn ontwikkeld om het begrip te omschrijven (Diener et al., 1999; Dodge et al., 2012; Halbreich, 2022; Ryff, 1989; Ryff & Keys, 1995).

In deze masterproef wordt welzijn bevraagd aan de hand van de ‘primary goods’ van het GLM. Deze bieden een concreet en bruikbaar raamwerk om de verschillende aspecten van welzijn te onderzoeken.

2.2.1 Definitie en doel

Het GLM is een krachtgerichte benadering die een theoretisch kader biedt voor de rehabilitatie van daders. Echter, het model fungeert niet als een behandelmethodiek. De kern van het GLM ligt in het ondersteunen van individuen bij het creëren van een betekenisvol en maatschappelijk aanvaardbaar leven op prosociale wijze. Hierbij wordt nadruk gelegd op autonomie en eigen regie, waarbij cliënten actief betrokken worden bij het stellen en realiseren van persoonlijke doelen (Ward & Brown, 2004).

2.2.2 Primary goods

Het GLM vertrekt vanuit de idee dat mensen zich richten op het vervullen van fundamentele levensbehoeften, ook wel ‘primary goods’ genoemd. Deze behoeften zijn gemoedstoestanden, persoonlijke karakteristieken, activiteiten en ervaringen die mogelijk kunnen bijdragen aan het persoonlijk welzijn en die uit eigen belang worden nagestreefd (Ward et al., 2007, p. 90). Het behalen van ‘primary goods’ wordt beïnvloed door zowel interne factoren, zoals iemands vaardigheden en capaciteiten, als externe factoren, zoals kansen en ondersteuning (Ward & Brown, 2004). Wanneer deze behoeften op een positieve manier worden vervuld, draagt dit sterk bij aan het algemene gevoel van welzijn en tevredenheid in verschillende aspecten van het leven (Barendregt et al., 2012).

Hieronder worden de verschillende 'primary goods' opgesomd en beschreven, zoals gedefinieerd door Ward (Good Lives Model, z.j.) en vertaald door Pomp (2009). De beschrijvingen zijn deels overgenomen uit de werken van Purvis et al. (2015), Serie et al. (2020) en Yates et al. (2010).

- Zelfstandigheid (excellence in agency): het verlangen om als zelfstandig individu te functioneren, zelfredzaam te zijn en een leven te leiden op een manier die aansluit bij persoonlijke waarden en normen.
- Vriendschap/verbondenheid (relatedness): het menselijk verlangen naar warme en affectieve verbindingen met anderen, zowel intieme en romantische relaties als hechte familiebanden.
- Kennis (knowledge): de mate waarin men zich geïnformeerd voelt over zaken die ons aanbelangen.
- Voortreffelijkheid in werk/school (excellence in work): iemands behoefte om zinvol tewerkgesteld te zijn, met voldoende ervaringen en uitdagingen.
- Lichamelijke gezondheid (life): alle essentiële lichamelijke behoeften en factoren die bijdragen aan een goede gezondheid en een optimaal fysiek functioneren, zoals voeding, onderdak, hydratatie, en een goed functionerend lichaam.
- Psychologische gezondheid (inner peace): het vermogen tot emotionele zelfregulatie en het bereiken van een staat van innerlijke balans.
- Uitblinken in/genieten van vrijetijdsbesteding (excellence in play): het verlangen om deel te nemen aan ontspannende activiteiten die een gevoel van voldoening bieden.
- Zingeving (spirituality): het verlangen van de mens om de betekenis en het doel van zijn leven te vinden.
- Geluk (pleasure): het emotioneel welbevinden in het huidige moment, de algehele ervaring van tevredenheid met het leven.
- Creativiteit (creativity): het op een andere manier uiten van jezelf, het verlangen naar vernieuwing en innovatie in je leven en de ervaring van het doen van dingen op een andere manier, zoals het bezig zijn met artistieke activiteiten.
- Gemeenschap/erbij horen (community): het verlangen van de mens om bij sociale groepen te horen en zich verbonden te voelen met gemeenschappen die hun belangen, waarden en normen delen.

2.2.3 Secondary goods

Volgens Ward (z.j.) worden secundaire levensbehoeften, ook wel secondary goods genoemd, gedefinieerd als concrete strategieën, middelen en activiteiten die bijdragen aan het verwezenlijken van primaire levensbehoeften. Deze secundaire levensbehoeften omvatten handelingen, praktijken en sociale rollen die individueel variëren, maar altijd niet-crimineel en maatschappelijk aanvaardbaar zijn. Ze fungeren als instrumenten om de 'primary goods' op een constructieve wijze te bereiken (Good Lives Model, z.j.; Ward & Brown, 2004; Ward et al., 2007).

Een voorbeeld hiervan is de primary good ‘leven en lichamelijke gezondheid’, die kan worden nagestreefd door middel van gezonde voeding, regelmatige lichaamsbeweging en het inschakelen van medische zorg wanneer nodig. Deze benaderingen vormen prosociale en maatschappelijk verantwoorde manieren om in lichamelijke behoeften te voorzien. Daarentegen zou het plegen van diefstal om te overleven een niet-legitieme en sociaal onaanvaardbare wijze zijn om hetzelfde doel na te streven.

2.2.4 Obstakels

Obstakels zijn criminogene behoeften en vormen barrières in het nastreven en realiseren van primaire levensbehoeften op prosociale wijze. Het zijn dynamische risicofactoren. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen interne en externe obstakels. Interne obstakels verwijzen naar de persoon zelf. Het gaat onder meer over vaardigheden, attitudes, psychologische en fysieke kenmerken. Voorbeelden zijn: een mentale beperking, levensstijl, laag zelfbeeld en ongeletterdheid. Daarnaast zijn er externe obstakels die verwijzen naar de omgeving, zoals sociale, culturele en interpersoonlijke factoren en opportuniteiten. Concrete voorbeelden zijn sociale deprivatie, stigma, gebrek aan sociale steun en antisociale peers (Good Lives Model, z.j.; Ward & Brown, 2004; Ward et al., 2007).

DEEL III: Resultaten

In dit onderdeel worden de resultaten gepresenteerd van de halfopen interviews die in december 2024 werden afgenomen bij zeven mannelijke deelnemers in het transitiehuis van Leuven. De resultaten werden opgedeeld op basis van de elf ‘primary goods’ binnen het GLM die het uitgangspunt vormen om welzijn te bevragen. Alsook vormden de ‘primary goods’ de codeboom (bijlage 6). Hiermee wordt een antwoord gegeven op de derde deelonderzoeksvraag van deze masterproef: “Welke betekenis geven de deelnemers van het transitiehuis aan hun welzijn?”.

Per ‘primary good’ worden de bevindingen uit de interviews besproken en geïllustreerd aan de hand van citaten, zodat de gedachtegang van de respondenten zo goed mogelijk wordt weergegeven. Om de anonimiteit van de respondenten te waarborgen, worden de getranscribeerde interviews niet als bijlage toegevoegd.

3.1 Zelfstandigheid

Zelfstandigheid uit zich volgens alle geïnterviewden op verschillende vlakken, zoals het dagelijks leven, werk en de mogelijkheid om eigen keuzes te maken. Daarnaast benoemen meerdere respondenten dat de transitiebegeleiders en integratiecoaches hen ondersteunen bij praktische zaken, zoals het zoeken naar werk.

“Ik werk, doe mijn taken, kuis mijn kamer, ik doe alles zelf. Ik betaal mijn rekeningen zelf. (. . .) Ik heb wel het gevoel dat ik hier zelfredzaam ben.” (Respondent 2)

“Ik doe mijn eigen ding, maar als ik bepaalde moeilijkheden zou hebben, dan staan de begeleiders klaar voor ons. (. . .) Je voelt die menselijkheid. Ze [personeel] zijn hier niet om ons op onze fouten te wijzen natuurlijk, maar echt om ons te helpen om vooruit te gaan.” (Respondent 3)

Niettegenstaande dat de respondenten zelfstandig kunnen functioneren in het transitiehuis, zijn er ook enkele belemmeringen.

“Je kan bijvoorbeeld niet iets alleen gaan drinken, maar dat zijn allemaal luxeproblemen. Ik heb heel lang in de gevangenis gezeten.” (Respondent 4)

“Ja, je hebt hier de vrijheid om te functioneren zoals je wil. Wel volgens de regels. Je kan doen wat je wil, maar je moet het wel vragen.” (Respondent 5)

Daarnaast geven sommige respondenten expliciet aan dat ze bij vragen of problemen terecht kunnen bij het personeel.

“Als ik vragen heb, kan ik altijd terecht bij haar [integratiecoach]. Als die hier is en ik heb een vraag kan ik gewoon naar haar gaan ‘Hé X, ik heb een vraag over mijn werk. Kunnen we eventjes apart zitten?’.” (Respondent 2)

“Als het niet gaat, bij de ene lukt iets wel en bij de andere niet, dan komen zij jou helpen. Ze tonen je de juiste weg of hoe je iets moet doen. Ze proberen je toch veel dingen zelfstandig te laten beslissen.” (Respondent 5)

Sommige respondenten halen het belang van vertrouwen aan in het toelaten van begeleiding. Er wordt volgens hen weinig druk ervaren bij administratieve verplichtingen, omdat deze samen met de integratiecoaches worden doorgenomen. Wanneer deelnemers te zelfstandig dreigen te worden, signaleren integratiecoaches dit en bieden ze ondersteuning.

“Ik vind het perfect. (. . .) Als je te zelfstandig bezig bent, dan zeggen ze dat ook. Ze spreken je aan en vragen of je hulp nodig hebt. Er wordt altijd een verslag gemaakt van jou en dat wordt dan besproken. Het evenwicht is wel goed, omdat je geen druk voelt. Je voelt de druk niet van je moet ‘dit dit en dat’ doen. Ze zeggen wel wat er op orde moet worden gebracht. (. . .) Als je extra hulp nodig hebt, dan staan ze daar voor open. Als je het alleen wil doen, dan ga je alleen verder.” (Respondent 6)

“We worden goed begeleid. In het begin was dat een beetje zoeken, maar dat gaat vlotter en vlotter. We zijn op de goede weg. Uiteindelijk kennen we elkaar niet en bij velen van ons gaat alles om vertrouwen. Vertrouwen komt niet op een dag.” (Respondent 4)

De uitspraken van de respondenten wijzen erop dat het transitiehuis een balans biedt tussen zelfstandigheid en begeleiding. De mogelijkheid om taken zelfstandig uit te voeren, terwijl er tegelijkertijd ondersteuning beschikbaar is, lijkt bij te dragen aan een gevoel van welzijn.

Opvallend is dat sommige respondenten de regels en verplichtingen in het transitiehuis als een beperking benoemen, maar deze toch beschouwen als een relatief klein ongemak, een ‘luxeprobleem’. Dit kan samenhangen met het feit dat alle deelnemers voorafgaand aan hun verblijf in het transitiehuis in een klassieke gevangenis hebben verbleven. Ondanks dat ze nog steeds aan huisregels gebonden zijn en toestemming moeten vragen voor bepaalde activiteiten, wordt er een grote mate van zelfstandigheid ervaren.

Daarnaast lijkt vertrouwen een sleutelrol te spelen in de manier waarop de begeleiding wordt geaccepteerd. De mogelijkheid om taken zelfstandig uit te voeren, maar tegelijkertijd terug te

kunnen vallen op ondersteuning, wordt als positief ervaren. Het signaal dat de integratiecoaches geven wanneer iemand ‘te zelfstandig’ wordt, duidt erop dat er een actieve inspanning is om deelnemers te ondersteunen zonder hen te betuttelen.

3.2 Verbondenheid en relaties

3.2.1 Contact met vrienden en familie

A) Elektronica en sociale media

Binnen het transitiehuis is het gebruik van smartphones, laptops en andere elektronische apparatuur toegestaan. Dit biedt deelnemers de mogelijkheid om op laagdrempelige wijze contact te onderhouden met familie en vrienden. Bijna alle respondenten geven aan voornamelijk WhatsApp te gebruiken voor videogesprekken met hun gezin en kinderen. Een respondent, wiens telefoon in beslag is genomen door de politie, benadrukt het belang van deze mogelijkheid.

“Daarom heb ik een gsm gekregen om te gebruiken in het transitiehuis, zodat ik eens kan bellen naar mijn familie.” (Respondent 1)

Dit illustreert hoe het transitiehuis een ondersteunende omgeving creëert die bijdraagt aan het welzijn van de deelnemers.

B) Familie – en/of vriendenbezoek tijdens het weekend

Deelnemers krijgen de gelegenheid om het transitiehuis in het weekend voor een dag te verlaten om familie en vrienden te bezoeken. Deze uitgaansvergunning geldt doorgaans op zaterdag tussen 10 en 22 uur. Verschillende respondenten benadrukken de waarde van deze bezoeken, terwijl anderen zich beperkt voelen in de mogelijkheid tot bezoek.

“Dit heeft zeker een invloed op mijn traject hier. Dat doet mij heel goed na een hele week te werken en hier te zijn. Als je dan naar huis kan in het weekend, voel je je beter.” (Respondent 2)

“Mijn zoontje is vorige maand naar de kleuterklas gegaan. Ik kon er zelf bij zijn, omdat ik [penitentiair] verlof kon nemen. Ik ben ook meegegaan ‘s morgens om hem af te zetten op school op zijn eerste dag.” (Respondent 5)

“Je moet de tijd een beetje kunnen verdelen, maar het is beter dan niks.” (Respondent 6)

Twee respondenten geven aan dat persoonlijk contact met familie hen helpt om hun detentie minder zwaar te laten wegen op hun naasten dan in een klassieke gevangeniscontext, waar bezoek meestal in de inrichting plaatsvindt.

“Ik ga elk weekend op bezoek. Ze is mij één keer hier komen bezoeken en ze was heel blij. In de gevangenis is dat helemaal anders. Mijn ouders en mijn vrouw kijken anders naar mij. Mijn ouders liet ik sowieso niet in de gevangenis komen. (. . .) Mijn vrouw kwam enkel naar het kinderbezoek en anders liet ik hen niet op bezoek. Ik wil niet dat zij naar daar [gevangenis] komen.” (Respondent 5)

“Ik heb meer zin om het goed te doen en om er echt iets van te maken.” (Respondent 3)

Uit bovenstaande resultaten kan worden afgeleid dat het transitiehuis een rol speelt in het behouden en versterken van familierelaties, zoals bijvoorbeeld actief betrokken te blijven bij de opvoeding van de kinderen. De mogelijkheid om fysiek contact te hebben met dierbaren vergroot het emotioneel welzijn van de deelnemers. Tegelijkertijd ervaren sommigen de beperkte duur van de bezoeken als een uitdaging, door de beschikbare tijd tussen familie en vrienden moet worden verdeeld.

3.2.2 Contact met de andere deelnemers

Over het algemeen beschrijven respondenten de onderlinge contacten als respectvol en beleefd. Sommige kiezen ervoor op zich vooral te focussen op hun eigen traject en ervaren weinig behoefte aan diepgaand contact. Een andere respondent ziet juist overeenkomsten met mededeelnemers vanwege gedeelde ervaring in detentie.

“Ik heb daar niet zoveel nood aan, omdat ik bezig ben met mijn toekomst op te bouwen.” (Respondent 3)

“Ik heb geleerd hoe je met mensen moet omgaan met verschillende karakters, leeftijden, filosofieën. (. . .) Hier zitten dezelfde gedetineerden van vroeger in de gevangenis, maar er is een ander leven door een andere situatie, meer vrijheid. De omgeving doet veel. Mensen leren hier hoe ze zich moeten gedragen in deze context.” (Respondent 7)

De mate van sociale interactie met andere deelnemers binnen het transitiehuis lijkt afhankelijk van persoonlijke voorkeur en eerdere ervaringen. Sommigen ervaren een gevoel van vertrouwen, terwijl anderen hun verblijf als een periode van werken aan zichzelf beschouwen. Er kan gesteld worden dat elke deelnemer zelf kan kiezen in welke mate hij in interactie gaat met andere deelnemers.

3.2.3 Contact met transitiebegeleiders en integratiecoaches

De deelnemers werden bevraagd over hoe hun contact verloopt met het personeel. De respondenten zijn tevreden, omdat de begeleiding volgens hen respectvol verloopt en er praktische ondersteuning wordt geboden.

“Ze [transitiebegeleiders en integratiecoaches] zien jou meer als een mens. Als ze jou met iets confronteren, dan doen ze dat niet hard. Ze proberen het zacht uit te leggen en op een begripvolle manier met verschillende voorbeelden” (Respondent 7)

“Zoals Leen [coördinator transitiehuis] in haar boek heeft geschreven: ‘Gevangenen moeten ook kunnen dromen.’ Dat kan je alleen te weten komen als je met gedetineerden bezig bent.” (Respondent 3)

“Ze hebben bepaalde zaken klaarliggen om mijn toekomst terug in handen te geven. Dat gevoel heb ik hier. Echt een warm gevoel.” (Respondent 3)

Bovenstaande citaten suggereren dat de overgang van het transitiehuis naar het leven in de samenleving niet alleen afhangt van individuele capaciteiten, maar ook van een ondersteunende omgeving die autonomie stimuleert zonder een belerend gevoel te creëren.

3.3 Toegang tot informatie(bronnen)

De deelnemers in het transitiehuis hebben toegang tot internet en kunnen zowel gebruik maken van een laptop van het transitiehuis als hun eigen telefoon. Dit stelt hen in staat zich gemakkelijker te informeren. Bovendien draagt het gebruik van digitale media bij aan het verkleinen van de digitale kloof tussen het transitiehuis en de samenleving.

Een respondent benoemt dat vragen stellen, zowel aan mededeelnemers als aan het personeel, niet alleen henzelf helpt, maar ook anderen. Daarnaast wordt informatie gekoppeld aan een gevoel van zekerheid. Echter, een respondent geeft aan weinig bezig te zijn met informatie of kennis te vergaren, omdat hij vertrouwen heeft in de begeleiding.

"Je kan alles vragen en zo ook de anderen helpen door jouw vraag naar informatie." (Respondent 1)

"Je weet dan goed wat je moet doen en wat je kunt verwachten." (Respondent 3)

"Ik wil niet alles snel weten. Anders neem ik misschien de verkeerde beslissingen. Wat er moet gebeuren, gebeurt sowieso. Ik vertrouw de medewerkers hier, als ik iets moet weten, dan zal ik het weten." (Respondent 7)

Twee respondenten benadrukken het belang van informatie met betrekking tot werk gerelateerde zaken, zoals het opstellen van een curriculum vitae.

"Bijvoorbeeld je contract, je vergoeding, je maaltijdcheques... dat kennen wij [deelnemers] allemaal niet." (Respondent 5)

"Als ik vragen heb, dan zijn de mensen hier om je te helpen. Die hebben kennis over het leven en weten daar veel over. Als je een motivatiebrief wil schrijven of je hebt vragen over uw boetes." (Respondent 2)

De toegang tot informatie binnen het transitiehuis blijkt voor veel deelnemers van grote waarde te zijn. De mogelijkheid om digitaal administratieve en werkgerelateerde informatie op te zoeken, draagt bij aan hun zelfstandigheid en integratie. Dit is vooral belangrijk voor deelnemers die weinig ervaring hebben met de arbeidsmarkt of administratieve processen. De aanwezigheid van personeel dat ondersteuning biedt, lijkt dit effect te versterken en verlaagt mogelijks drempels. Daarnaast heeft het stellen van vragen ook een sociale functie. Door informatie te delen kunnen deelnemers elkaar ondersteunen.

Opvallend is dat sommige respondenten aangeven geen grote informatiebehoefte te hebben. Dit kan enerzijds te maken hebben met een gevoel van vertrouwen in het transitiehuis en de begeleiding. Anderzijds kan het ook wijzen op verschillende persoonlijkheidskenmerken, waarbij sommige deelnemers graag de controle over hun eigen informatievoorziening nemen, terwijl anderen liever vertrouwen op de begeleiding.

3.4 Tewerkstelling en opleiding

3.4.1 Bijleren

Tijdens het afnemen van de interviews werd gevraagd hoe de deelnemers zich verder willen ontwikkelen in de toekomst en of zij concrete plannen hebben. Twee respondenten geven aan specifieke vaardigheden te willen verwerven, zoals het behalen van een heftruckcertificaat en een rijbewijs B of C. Een andere respondent toont een grote interesse in informatica en wenst zich hier zowel in zijn vrije tijd als op professioneel vlak verder in te verdiepen. Het transitiehuis biedt ruimte en ondersteuning om opleidingsmogelijkheden te verkennen. Echter, lange wachtlijsten bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) worden als obstakel ervaren. De motivatie om bij te leren verschilt per individu en hangt samen met hun toekomstperspectief. De wachttijden worden als ontmoedigend ervaren, wat kan bijdragen aan een verminderde motivatie om opleidingen te volgen.

3.4.2 Tewerkstelling

De situaties qua tewerkstelling zijn uiteenlopend. Vier van de zeven respondenten zijn voltijds tewerkgesteld en drie respondenten zijn werkzoekend. Echter, twee respondenten onder hen ervaren

verschillende obstakels in de zoektocht naar een job, zoals medische klachten of niet over de geldige papieren beschikken.

Uit de interviews kwam naar voor dat tewerkstelling verschillende functies en betekenissen heeft voor de respondenten. Voor sommigen is werk primair een economische noodzaak, terwijl het voor anderen bijdraagt aan hun emotioneel en psychologisch welzijn.

“Moest ik tevreden zijn binnen [in detentie], zou ik niet werken. Wie werkt er nu graag. Wie gaat mij nu zeggen: ‘Ja ik werk graag!’. 8 uur aan een stuk zweten, niemand. Als ik eerlijk zou zijn, dan zou ik liever 2000-3000 euro in de maand gewoon krijgen. Dat is zo. Ik ben niet van plan om te blijven werken voor heel mijn leven.” (Respondent 4)

"Ik werk om me goed te voelen, maar ook om te sparen." (Respondent 2)

"Dat laat jou terug mens voelen. Het laat mij terug voelen dat ik iets kan betekenen. Dat ik iemand ben (. . .) Op je werk voel je je nuttig." (Respondent 4)

Daarnaast benoemen de deelnemers het sociale aspect en ervaren zij structuur en routine als positief.

“Ook een beetje om uit het transitiehuis weg te zijn, want op het werk zie je andere mensen. Voor sociaal contact. Het werk is iets anders dan het transitiehuis.” (Respondent 2)

"Positief, je hebt een vast ritme en dat is voor mij belangrijk. (. . .) Ik werkte vroeger soms wel, soms niet. Dan was mijn ritme uit balans." (Respondent 5)

"Ik vind dat je door werken een dagroutine krijgt." (Respondent 6)

Uit bovenstaande citaten kan worden afgeleid dat de perceptie van werk sterk varieert tussen de respondenten. Voor sommigen is werk een noodzakelijke bron van inkomsten, terwijl anderen het ook als een middel zien tot persoonlijke groei en sociale integratie. Het ontbreken van werk kan leiden tot gevoelens van doelloosheid en psychologische druk. Vooral de routine en financiële stabiliteit die een job met zich meebrengt, lijken de grootste drijfveer te zijn om te werken.

3.5 Fysieke gezondheid

Tijdens de interviews werd tevens gepeild naar de fysieke gezondheid van de deelnemers. In het transitiehuis is er de mogelijkheid om drie keer per week gedurende drie uur gebruik te maken van sportfaciliteiten. Het transitiehuis is een samenwerking aangegaan met enkele sportclubs en de stad om zo sport en beweging aan te moedigen. Binnenin het transitiehuis is er geen ruimte voorzien voor gezondheidszorg. Als deelnemers gezondheidsklachten vertonen, dan kunnen zij beroep doen

op de reguliere gezondheidszorg in de samenleving. Wanneer een nieuwe deelnemer aankomt in het transitiehuis wordt deze persoon aangemoedigd om een check-up te doen bij de dokter.

"Ik vind dat goed. Op die manier voel je je een beetje vrij, zoals in de echte wereld. Als je ziek bent en je werkt ergens, dan moet je ook bellen om te zeggen dat je naar de dokter gaat voor een ziekte-attest, dan ga je ook gewoon naar buiten. Het sluit meer aan bij de normale wereld." (Respondent 2)

Algemeen gezien zijn alle respondenten meer gesloten over hun fysieke gezondheid dan over bijvoorbeeld hun contact met vrienden en familie of het personeel.

"Ik wil daar niet op antwoorden. Er wordt wel alles aan gedaan om het [respondent zijn gezondheidssituatie] te verbeteren." (Respondent 4)

Daarnaast maken een aantal respondenten de vergelijking met hun gezondheid in een klassieke gevangenis.

"Mijn gezondheid in het transitiehuis is beter dan in de gevangenis." (Respondent 1)

"Sinds ik uit de gevangenis ben, ben ik gestopt met roken omdat ik hier in het transitiehuis zit. Ik eet hier gezond, ik ga werken, op tijd slapen, naar de fitness." (Respondent 2)

Bovenstaande citaten suggereren dat het transitiehuis een omgeving creëert die gezonde gewoonten stimuleert en de deelnemers aanmoedigt om gezond te leven. Dit is mogelijk te verklaren door leefomstandigheden, toegang tot gezondheidszorg en bewegingsvrijheid. In vergelijking met andere topics lijken deelnemers minder geneigd om openlijk over hun fysieke gezondheid te spreken. Dit kan duiden op een gevoel van privacy of schaamte of simpelweg dat gezondheid voor bepaalde deelnemers minder als een gedeeld onderwerp wordt beschouwd.

3.6 Psychische gezondheid

3.6.1 Invloed verleden op psychische gezondheid

Hoewel de meeste deelnemers zich veerkrachtig opstellen, blijft het verleden voor sommigen onder hen een bron van stress. De gepleegde feiten en hun verblijf in een klassieke gevangenis hebben vaak invloed op hun mentaal welzijn. Deelnemers geven aan dat ze in die omgeving niet aan zichzelf konden werken en weinig toekomstperspectief zagen.

"Mijn grootste stress op dit moment zijn mijn penale boetes. Als ik binnenkort alleen ga wonen, dan moet ik zien rond te komen. (. . .) Ik wil terug verder gaan in mijn leven." (Respondent 2)

Dat je vooruit komt in het leven. Ik denk soms 'Waarom heb ik al die domme dingen gedaan?'. Ik heb veel dingen verloren en dat krijg ik soms niet uit mijn hoofd. De schuld. Soms een discussie met mijn vrouw.' (Respondent 5)

Deze uitspraken wijzen erop dat het verleden voor sommige deelnemers een bron van onrust is. Dit kan leiden tot gevoelens van schuld en spijt, die een negatieve impact hebben op hun psychische gezondheid. Door de overgang naar het transitiehuis krijgen deelnemers nieuwe kansen, zoals snellere toegang tot werk of huisvesting, wat hun stress kan verlichten. Het transitiehuis lijkt hierdoor een rol te spelen in het ondersteunen van deelnemers bij het verwerken van hun verleden en het opbouwen van een stabiele toekomst.

3.6.2 Aanpassingsvermogen aan nieuwe situaties

Verschillende respondenten haalden aan dat hun verblijf in het transitiehuis gepaard gaat met aanpassingen. Sommigen geven aan zich snel te kunnen aanpassen, terwijl anderen tijd nodig hebben om een nieuwe routine te vinden.

"De meeste mensen die dicht bij mij staan die zeggen dat hier ook. Na zolang miserie, gevangenis ben ik nog altijd in orde. De meeste mensen merken dat niet dat ik in de gevangenis zat. Dat neemt niet weg dat als je af en toe eens een mindere dag hebt, dat je je slecht voelt. Ik denk dat alle mensen wel eens last hebben van hun mentaal welzijn. (. . .) Ik heb een kliksysteem als je weet wat ik daarmee bedoel. Ik kan mij direct aanpassen aan situaties. Dat neemt niet weg dat dat natuurlijk niet gaat wegen he. In principe kan ik er wel goed mee om." (Respondent 3)

"Als je al je hele leven woont in een bepaalde buurt, waar je je vrienden etc. hebt. Zo voelde het voor mij aan in de gevangenis, dat ik daar woonde. Alles was altijd hetzelfde. Nu ben ik verhuisd [naar het transitiehuis]. Dus ik ben weg van daar. Nu moet ik opnieuw een routine vinden. Opnieuw adapteren aan bepaalde situaties." (Respondent 7)

"Ik verschiets ervan dat ik nog geen mentale problemen heb van zoveel jaren binnen [in de gevangenis] te hebben gezeten. (. . .) Gewoon doorgaan. Het leven is niet aan mensen die blijven zitten en treuren of beginnen denken en dan depressief worden. Gewoon gaan. Vallen en opstaan. Again and again and again. Tot dat je het redt en dan een nieuw doel." (Respondent 4)

Bovenstaande resultaten suggereren dat de respondenten hun mentaal welzijn voornamelijk vergelijken met hun voorgaande periode in een klassieke gevangenis. Het lijkt erop dat de verandering als een kans wordt aanschouwd, maar anderzijds ook als een uitdaging om zichzelf 'heruit te vinden'.

3.6.3 Interactie met andere deelnemers

Sommigen geven aan dat ze bij elkaar terecht kunnen om hun gevoelens te uiten.

“Alle mensen hebben eens een slechte dag. Het is niet omdat iemand eens wat meer agressie in zich heeft of minder respect, dat er daarvoor een slecht contact is. Als iemand doorgaans altijd goeiemorgen zegt en respect heeft, dan is er geen probleem. Je moet eens nadenken. Misschien heeft die persoon vandaag slecht nieuws gekregen, is er een probleem met de familie. Het kan van alles zijn. Ik kan ernaar vragen, maar dat is eerder privé. We kunnen gerust samenzitten en eens praten, maar sommige mensen hebben dat niet graag.”
(Respondent 1)

“Ik ben er zelf mee bezig via sport, geloof ... Ik zorg dat ik op bepaalde momenten eerst mijn rust kan nemen. Dat kan van alles zijn, zoals praten. Ik ga niet vaak zelf naar de mensen toe, de mensen komen eerder naar mij.” (Respondent 6)

De onderlinge interactie tussen deelnemers lijkt bij te dragen aan het mentale welzijn, doordat er een gevoel van verbondenheid en begrip heerst. Hoewel er af en toe kleine spanningen zijn, tonen de respondenten aan dat zij hiervoor begrip kunnen opbrengen en bereid zijn om rekening te houden met elkaars gevoelens. Hieruit kan worden afgeleid dat het transitiehuis een sociaal ondersteunende omgeving creëert, waarin deelnemers leren omgaan met sociale dynamieken en conflicten.

3.7 Vrijtijdsbesteding

Over het algemeen vullen de deelnemers hun vrije tijd in met sport, sociaal contact, vrijwilligerswerk of tijd doorbrengen met familie. De manier waarop zij hun vrije tijd invullen, weerspiegelt hun persoonlijke voorkeuren en behoeften.

De vrijtijdsbesteding kan worden gelinkt aan zelfstandigheid die sommige deelnemers positief ervaren, terwijl anderen hier meer moeite mee lijken te hebben.

“Ja, er is niemand die zegt wat ik moet doen. Het is niet dat ze zeggen dat je tijd met familie moet doorbrengen. Je mag zelf kiezen hoe je die invult. Dat is ook onafhankelijkheid hé. Over een aantal maanden ben je hier weg en dan is er geen begeleiding meer voor jou. Dus je probeert zoveel mogelijk dingen mee te pikken. In je vrije tijd kan je uw band met uw familie versterken.” (Respondent 5)

“Ik moet mijn planning zelf opmaken. Ik moet zelf een lijst maken met de uren waarop ik wat doe. Combineren met mijn vrije tijd. Ik ben gewoon van niks te doen. In de gevangenis gebeurde alles voor mij. Hier moet je zelf de puzzel leggen en kiezen welke uren je wil.”
(Respondent 7)

“Ze geven je hier de ruimte om dingen te doen die je zelf leuk vindt. Meer vrije tijd is altijd welkom. Het is niet dat ik niet dankbaar ben voor de vrije tijd die ik heb. Ik zie mezelf die tijd nuttig investeren, moest ik meer vrije tijd hebben.” (Respondent 6)

Bovenstaande citaten illustreren dat vrijetijdsinvulling binnen het transitiehuis meer is dan ontspanning. Gedurende de vrije tijd worden de deelnemers opnieuw zelfstandig en kunnen ze sociale relaties bevorderen en onderhouden. Tegelijkertijd ervaren sommige deelnemers deze vrijheid als een uitdaging. De overgang van een strikt gestructureerde omgeving in een klassieke gevangenis naar een situatie waarin zelfstandigheid wordt verwacht, lijkt niet voor iedereen vanzelfsprekend. Dit proces vereist aanpassingsvermogen en kan in het begin voor onzekerheid zorgen.

3.8 Zingeving

3.8.1 Geloofsovertuiging

Drie van de zeven respondenten identificeren zichzelf als moslim, terwijl de andere vier niet op hun geloofsovertuiging wensten in te gaan. Binnen het transitiehuis bestaat de mogelijkheid om aan geloofsovertuiging te doen. Moslims kunnen op vrijdag naar de moskee gaan om te bidden.

“Ik ben moslim. In onze religie ga je bidden en zoek je zelf de rust op. Door bepaalde kennis op te doen, vind je je rust. Vanuit mijn geloof leer ik rust te hebben in het leven” (Respondent 5)

“Mijn geloof leert mij dat ik geduld moet hebben. Als je geduld hebt, dan zal je meer krijgen dan anderen.” (Respondent 7)

Bovenstaand citaten suggereert dat religie rust, geduld, structuur en veerkracht kan bieden. Hieruit blijkt dat religie niet alleen comfort biedt aan de respondenten, maar ook een moreel kompas vormt voor gedragingen en toekomstperspectieven.

3.8.2 Levensdoelen

Wat betreft levensdoelen streven de respondenten uiteenlopende doelen na.

“Een vast contract heb ik al. Dat was een van mijn dromen. Ik ben nu bezig met mijn rijbewijs. Ik zou graag ook een mooi appartementje hebben, een goede vriendin en hopelijk ook kinderen.” (Respondent 2)

“Ik moet het zelf doen als ik hier buiten wil. Het transitiehuis kan alleen maar de stap naar ... zetten. Zij kunnen alleen maar begeleiden en zorgen dat ik op sterke benen sta, want daarbuiten is het aan mij.” (Respondent 4)

"Gelukkig zijn met mijn vrouw en kind en misschien nog een kindje. Iets moois opbouwen. Misschien een zaak zelfstandig opbouwen als dat mogelijk is. Gewoon een rustig leventje."
(Respondent 5)

"Ik wil dat mijn moeder gelukkig is. Dat ze met trots kan zeggen 'Kijk mijn zoon heeft het gedaan voor mij'. Dat ze mij gelukkig kan zien en dat ik haar oprecht ook gelukkig kan zien."
(Respondent 6)

De meeste doelen reflecteren de wens naar (financiële) stabiliteit, zelfontplooiing en maatschappelijke integratie. Daarnaast lijken ook zelfstandigheid en zichzelf inzetten voor de toekomst belangrijke doelen voor de respondenten. Tot slot ogen familierelaties en de goedkeuring van dierbaren een belangrijke motivatiebron voor de respondenten in hun zoektocht naar een betere toekomst.

3.9 Geluk

Geluk wordt door de deelnemers van het transitiehuis op uiteenlopende manieren ervaren en gedefinieerd. Voor velen betekent geluk het krijgen van een nieuwe kans en de mogelijkheid om zichzelf verder te ontwikkelen, maar ook de kleine dingen waaruit men voldoening haalt.

"Dat ik hier ben, vind ik al een kans. Dus dat vind ik geluk. Dat ik de kans heb gekregen om terug naar het transitiehuis te komen, want ik heb al eens in het transitiehuis van Mechelen gezeten. Dat ik kans krijg om mij te verbeteren." (Respondent 2)

"In de kleine dingen. Samen eten, samen gezellig buiten zitten met een dekentje. De kleine dingetjes, samen een koffietje gaan drinken. Zoveel jaren geleden was ik niet blij met een koffietje. Ik wou stapels [geld] zien. De kleine dingen moet je leren appreciëren. Het zijn de kleine dingen die je moet appreciëren om de grote dingen gedaan te krijgen." (Respondent 4)

"Ik ben gelukkig. Zelfs al zit ik in de gevangenis. Ik vind dit ook een beetje geluk, omdat er altijd ergere dingen kunnen gebeuren. Nog zwaarder." (Respondent 7)

"Vroeger zou ik zeggen weggaan en feesten. Nu ben ik het gelukkigst met mijn vrouw en kind." (Respondent 5)

Dit doet vermoeden dat de respondenten een hernieuwde waardering voor andere vormen van welzijn en geluk dan voorheen ervaren. Waar eerder materiële rijkdom en genot centraal stonden, komt nu de nadruk te liggen op familie en de dagelijkse dingen. Opvallend is dat een respondent het transitiehuis benoemt als een gevangenis. Dit duidt mogelijk op een perceptie waarbij de overgangsfase nog steeds als een vorm van opsluiting wordt ervaren.

3.10 Creativiteit

Wanneer de ‘primary good’ creativiteit ter sprake kwam tijdens de interviews, werd opgemerkt dat de respondenten moeite hadden om hier een concreet antwoord op te formuleren. Sommigen bleven stil of gaven aan niet goed te weten wat onder creativiteit verstaan wordt in deze context.

Dit zou kunnen wijzen op het feit dat creativiteit voor hen geen vanzelfsprekende of expliciete plaats inneemt in het dagelijks leven of dat ze zichzelf niet als creatief persoon beschouwen. Mogelijk staan ze er ook niet bewust bij stil op welke manieren ze zich creatief uitdrukken, bijvoorbeeld via hobby's, probleemoplossend denken of sociale interactie. Dit toont aan dat de beleving van creativiteit sterk subjectief is en mogelijk onderbelicht blijft binnen detentiecontexten.

3.11 Gemeenschapsgevoel: ergens bij horen

De ervaringen van de deelnemers in het transitiehuis lopen uiteen. Voor sommige deelnemers vormt de groep een belangrijke steunbron, terwijl anderen zich liever meer op zichzelf richten.

Verskillende respondenten benadrukken dat samenleven met anderen een gevoel van verbondenheid creëert en hen helpt bij het ontwikkelen van sociale en taalvaardigheden. Daarnaast wordt de groepssfeer door sommige deelnemers omschreven als positief en ondersteunend. Gezamenlijke activiteiten, zoals uitstappen en gezamenlijke maaltijden, dragen bij aan een hecht groepsgevoel.

“Nee, ik ben niet graag alleen. Ik ben graag in de groep. Het contact met de groep is echt goed. Ik leer veel bij en ik praat beter Nederlands erdoor.” (Respondent 1)

“Het is hier precies een jeugdhuis. Je zit hier met veertien deelnemers. Het is hier altijd gezellig, want er is altijd wel iets te doen. We eten samen, we doen samen de taken. We zijn vorig weekend naar de Ardennen geweest en gaan paintballen, wandelen en samen iets eten. Dus de groepssfeer is er wel. Het is een familietje.” (Respondent 2)

Niet alle deelnemers ervaren de groep echter als een noodzakelijke factor voor hun welzijn. Sommigen geven aan dat ze liever afstand bewaren en zich focussen op hun eigen proces.

“Ik heb de groep daar niet voor nodig. De groep zal mij ook niet nodig hebben om zich beter te voelen. Iedereen zit hier voor zichzelf. We leven in groep, maar we leven ook niet in groep. We praten niet over gevoelens. Ik heb daar zelf geen behoefte aan. Ik wil zo weinig mogelijk andermans problemen horen, want ik heb mijn eigen problemen. Voor de rest: gewoon doen wat we moeten doen.” (Respondent 4)

Toch wordt er door anderen erkend dat er een zekere mate van onderlinge steun en samenwerking bestaat, vaak gestimuleerd door het personeel.

“We helpen elkaar en er is een groepsgevoel. Dat is ook door Leen [coördinator transitiehuis Leuven]. Zij propt dat erin. Leen is niet ‘ik ik ik ik’. Dat bestaat hier niet.” (Respondent 5)

“Ja, bijvoorbeeld met de taken. Als ik ben gaan werken, dan doet soms iemand anders mijn taak. Die hoeft dat niet te doen. Die doet dat dan voor mij en andersom ook. Ik doe dan eens de afwas. Als iemand geen melk meer heeft, dan kan die gewoon naar mijn kamer om dat te halen. Niemand doet zijn kamer op slot, zoals in de gevangenis. Dat is positief. Je zit niet meer in de negativiteit.” (Respondent 5)

“Ik denk het wel. Ik denk dat ik geaccepteerd word, omdat de mensen zich in dezelfde situatie bevinden. We zitten in dezelfde boot. De filosofie van het transitiehuis zegt ook dat we elkaar moeten respecteren. We moeten elkaar steunen.” (Respondent 7)

De resultaten laten zien dat groepsdynamiek op verschillende manieren invloed heeft op het welzijn van de deelnemers. Voor sommige deelnemers biedt de groep sociale steun, helpt het bij taalvaardigheid en creëert het een gevoel van gemeenschap. Gezamenlijke activiteiten en een gedeeld dagelijks leven kunnen bijdragen aan een gevoel van normaliteit en stabiliteit, wat vooral voor mensen in een overgangssituatie van belang kan zijn.

Tegelijkertijd geven sommige respondenten aan dat ze minder belang hechten aan het groepsgevoel. Voor hen lijkt zelfstandigheid en individuele ruimte belangrijker, wat erop wijst dat niet iedereen op dezelfde manier baat heeft bij sociale interactie binnen het transitiehuis. Dit benadrukt het belang van flexibiliteit in de ondersteuning, zodat zowel groepsgerichte als meer onafhankelijke deelnemers zich kunnen ontwikkelen op een manier die bij hen past.

Daarnaast blijkt dat de mate van onderlinge steun binnen de groep wordt beïnvloed door externe factoren, zoals begeleiding van het personeel. Dit suggereert dat een stimulerende en ondersteunende omgeving een cruciale rol kan spelen in het bevorderen van positieve groepsinteracties en het verminderen van gevoelens van isolatie.

DEEL IV: Discussie en algemene conclusie

4.1 Discussie

Het is van belang om inzicht te krijgen in het transitiehuis als omgeving waarin deelnemers een vrijheidsberovende straf uitzitten. In de praktijk gaat detentie vaak gepaard met detentieschade, zoals verlies van autonomie, sociale relaties, tewerkstelling of huisvesting, wat een impact heeft op het welzijn van personen. Om te begrijpen in welke mate het transitiehuis als detentieomgeving hier mogelijk een effect op heeft, is het zinvol om welzijnservaringen van deelnemers in het transitiehuis te toetsen aan wat bekend is over welzijn in klassieke gevangenissen en het detentiehuis (Kortrijk). Het transitiehuis beoogt immers een andere functie en werking.

Dit is geen evaluatie of vergelijking van detentiecontexten, maar een manier om te duiden in hoeverre het transitiehuis mogelijks een ander soort ervaring van welzijn in detentie faciliteert. Indien blijkt dat deelnemers in het transitiehuis een gevoel van welzijn ervaren, kan dit aanleiding geven tot verdere reflectie over de invulling van detentie in de toekomst. Tot slot bespreekt deze masterproef het GLM als methode om welzijn te meten.

4.1.1 Zelfstandigheid

Zelfstandigheid vormt een centraal uitgangspunt in het transitiehuis. Deelnemers krijgen inspraak en controle met betrekking tot hun re-integratieproces en kunnen bijvoorbeeld zelf op zoek gaan naar tewerkstelling, hun eigen planning opmaken en vrije tijd invullen zoals gewenst. Zelfstandigheid blijkt een aanknopingspunt te zijn om andere ‘primary goods’ uit het GLM na te streven. Van de Weygaert & Vander Laenen (2011) tonen aan dat de klassieke gevangenis een omgeving is waar gedetineerden te maken krijgen met een gebrek aan autonomie, wat leidt tot frustratie en onzekerheid. Dit verschilt van het transitiehuis, waar de deelnemers veel autonomie ervaren. Dit wordt overwegend positief onthaald, terwijl sommige respondenten dit als overweldigend ervaren.

Daarnaast geeft het behoeftenonderzoek in het detentiehuis van Kortrijk aan dat het welzijn van de bewoners samenhangt met autonomie en responsabilisering. Sommigen suggereren dat een eerdere detentie in een klassieke gevangenis leidt tot een ‘wachtcultuur’, waarbij bewoners onbewust minder zelfredzaam worden (Delvaux et al., 2024). Aangezien de deelnemers in het transitiehuis ook een periode in de klassieke gevangenis hebben verbleven, kan het zijn dat zij ook de ‘wachtcultuur’ ervaren. Echter, dit kwam niet expliciet naar voren en wijst dus op een verschil met het detentiehuis van Kortrijk.

4.1.2 Verbondenheid en relaties

Sociale relaties vormen een belangrijk aspect van het welzijn van deelnemers in het transitiehuis. Deelnemers hechten belang aan het contact met hun kinderen. Dankzij uitgaansvergunningen kunnen zij aanwezig zijn op belangrijke momenten, zoals een eerste schooldag of een oudercontact.

Deelnemers kunnen ook videobellen tijdens de week, wat lijkt bij te dragen aan hun welzijn. Tegelijk geven sommigen aan dat bezoek emotioneel of onpraktisch kan zijn voor familieleden. De Claire en Dixon (2017) bevestigen deze bevinding en tonen aan dat gevangenisbezoek een dubbele lading kan hebben. Bezoek vindt doorgaans buiten het transitiehuis plaats, wat suggereert dat deelnemers de belasting voor hun omgeving trachten te beperken.

Wat de relaties tussen deelnemers onderling betreft, zijn de resultaten eerder gemengd. Devresse et al. (2011) stelden in eerder onderzoek vast dat het sociaal klimaat in Belgische gevangenissen vaak lijdt onder een gebrek aan onderlinge emotionele ondersteuning. In het transitiehuis gaven sommige respondenten aan weinig nood of behoefte te ervaren aan diepgaande contacten met deelnemers. Desalniettemin geven andere deelnemers aan dat zij steun en begrip halen uit hun mededeelnemers. Er lijkt dus een verschil in de manier van omgang met medege-detineerden of – deelnemers. Persoonlijke voorkeur, vertrouwen in de ander of de duur van de opsluiting kunnen dit verklaren.

De Viggiani (2006) stelde vast dat factoren zoals celwissels en gebrek aan privacy sociale spanningen tussen gedetineerden versterken. Die spanningen leiden vaak tot gevoelens van afgunst of het opzetten van een ‘masker’. Dit verschilt duidelijk van de situatie in het transitiehuis. Er zijn geen gedeelde cellen, want elke deelnemer beschikt over zijn eigen kamer. Dit zorgt ervoor dat elk individu de keuze heeft om zichzelf af te zonderen van de groep of om sociaal contact op te zoeken in de leefruimte. De mogelijkheid om hierin zelf keuzes te maken, lijkt bij te dragen aan een gevoel van autonomie en daarmee ook aan de welzijnservaring.

Ten slotte spelen ook de relaties met transitiebegeleiders en integratiecoaches een belangrijke rol. Beijersbergen et al. (2016) benadrukken dat humane en respectvolle omgang door personeel een positieve invloed heeft op het welzijn van gedetineerden. De respondenten in deze studie bevestigen deze bevinding. Zij geven aan dat ze zich erkend en als mens behandeld voelen en benadrukken dat ze gehoord worden en hun begeleiding als ondersteunend ervaren.

4.1.3 Toegang tot informatie(bronnen)

In het transitiehuis hebben deelnemers altijd toegang tot hun smartphone en kunnen zij gebruikmaken van een gedeelde laptop. Deze beschikbaarheid vergemakkelijkt de toegang tot informatie, waardoor administratieve taken met betrekking tot tewerkstelling eenvoudiger kunnen worden uitgevoerd. Dit verschilt van de situatie in klassieke gevangenissen, waar gedetineerden doorgaans alleen toegang hebben tot een computer tijdens lesmomenten en met toestemming van het personeel. Echter, recent werd het platform PrisonCloud uitgerold, waardoor gedetineerden vanuit hun cel digitaal kunnen communiceren met interne diensten en externe personen. Ondanks dat gedetineerden meer verbonden zijn met de buitenwereld, ervaren sommigen onder hen versterkt isolement van de buitenwereld (Beyens & Geerts, 2024). In het transitiehuis lijkt het erop dat er hiervan minder sprake is, aangezien de deelnemers vlot toegang hebben om diensten rechteerds te raadplegen. De toegang tot informatiebronnen in het transitiehuis is vergelijkbaar met die in het detentiehuis, waar bewoners hun smartphone op hun kamer mogen gebruiken en een laptop kunnen raadplegen (Delvaux et al., 2024).

Toegang tot technologie draagt bij aan een gevoel van autonomie, doordat deelnemers zelf kunnen bepalen welke informatie zij nodig hebben en hoe zij die opzoeken. Volgens Hofinger en Pflegerl (2024) kan de introductie van technologie in detentieomgevingen bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, zelfredzaamheid en een betere voorbereiding op re-integratie. Het onderzoek wijst er bovendien op dat toegang tot digitale middelen het risico op sociale uitsluiting vermindert en bijdraagt aan een grotere gelijkheid van kansen tussen gedetineerden en de bredere samenleving.

4.1.4 Tewerkstelling en opleiding

Vijf van de zeven deelnemers zijn tewerkgesteld of nemen deel aan vrijwilligerswerk. Zij geven aan dat dit bijdraagt aan hun gevoel van zingeving, structuur en maatschappelijke participatie. Dit is een opmerkelijk verschil van hoe gedetineerden tewerkstelling in de klassieke gevangenis ervaren. Arbeid is niet voor elke gedetineerde beschikbaar door een beperkt aanbod. Veel gedetineerden ervaren het werk in klassieke gevangenissen als repetitief en weinig uitdagend (Van der Heijden, 1978). Daarenboven staat het te ontvangen loon niet in verhouding tot de lonen in de vrije samenleving, waardoor gedetineerden arbeid eerder als tijdverdrijf dan als een middel tot resocialisatie ervaren.

In het transitiehuis daarentegen krijgt arbeid een bredere invulling. Respondenten geven aan dat werk niet alleen een economische functie vervult, maar ook psychologische en sociale voordelen biedt. Deelnemers zoeken werk en solliciteren op de reguliere arbeidsmarkt, waardoor ze dit kunnen verderzetten na hun detentie en een 'normaal' loon ontvangen. Door het vaste dagritme, het opbouwen van relevante werkervaring en de mogelijkheid tot sociaal contact buiten het transitiehuis, draagt tewerkstelling bij aan het algemene welzijn.

4.1.5 Fysieke en psychische gezondheid

Binnen het transitiehuis is geen interne gezondheidszorg voorzien. Wanneer deelnemers gezondheidsklachten ervaren, doen zij beroep op de reguliere voorzieningen in de samenleving, zoals de dokter, de tandarts en de psycholoog. Deelnemers geven aan dat zij het aangenaam vinden om beroep te kunnen doen op dezelfde diensten als 'vrije burger' en daar zelfstandig naartoe kunnen gaan. Dit is het tegenovergestelde van de gezondheidszorg in de klassieke gevangenis, waar alles in de gevangenis voorzien is. Van de Weygaert & Vander Laenen (2011) en Eechaut et al. (2011) concludeerden dat gedetineerden medische zorg als ondermaats ervaren, vanwege het personeelstekort dat leidt tot een gebrek aan diagnoses en behandeling.

Daarnaast stelt De Viggiani (2006) dat de fysieke en mentale gezondheid van gedetineerden doorgaans zwakker is dan die van de algemene bevolking. Dit verschilt van hoe de respondenten in het transitiehuis hun gezondheidstoestand ervaren. Slechts één deelnemer gaf aan fysieke klachten te ervaren, met name rugpijn. Alle respondenten gaven aan zich mentaal over het algemeen goed te voelen, met af en toe een mindere dag, iets wat zij als normaal beschouwen.

4.1.6 Vrijtijdsbesteding

De deelnemers kunnen hun vrijtijdsbesteding in het transitiehuis grotendeels zelf invullen, zolang zij zich aan de geldende huisregels houden. Deze vrijheid wordt door de meeste respondenten positief onthaald en ingevuld met activiteiten zoals sporten, rusten of het bezoeken van familie en vrienden. Het zelfstandig plannen van vrije tijd lijkt bij te dragen aan hun welzijn, doordat het autonomie, rust en betekenisvolle keuzes mogelijk maakt. Tegelijk vormt het voor sommige deelnemers een uitdaging om hun vrije tijd zelfstandig te organiseren, zeker in combinatie met een voltijdse tewerkstelling. Welzijn in deze fase kan ook betekenen dat zij opnieuw leren omgaan met vrijheid op een gezonde manier.

In de klassieke gevangenis bieden externe organisaties doorgaans activiteiten aan waarvoor gedetineerden zich kunnen inschrijven. Hierdoor zijn zij gebonden aan vaste tijdsvakken en planningen die extern worden opgelegd. Deelnemers van het transitiehuis hebben een periode van detentie achter de rug, waardoor zij de herwonnen vrijheid aanvankelijk als overweldigend kunnen ervaren.

Onderzoek van Brosens et al. (2017) toont aan dat het aanbod aan vrijetijdsactiviteiten in Belgische gevangenissen vaak beperkt is en dat gedetineerden te maken krijgen met institutionele barrières die hun deelname aan activiteiten belemmeren. Dit gebrek aan autonomie en beperkte toegang tot vrijetijdsbesteding kan bijdragen aan een gevoel van machteloosheid en frustratie bij gedetineerden. De overgang naar een transitiehuis, waar meer vrijheid en eigen regie mogelijk is, kan daarom zowel bevrijdend als confronterend zijn voor de deelnemers.

4.1.7 Zingeving en geluk

In het transitiehuis lijken deelnemers de vrijheid te krijgen om hun zingeving en geloofsovertuiging actief te beleven. Deze autonomie stelt hen in staat persoonlijke waarden en levensdoelen na te streven, wat bijdraagt aan hun algemeen welzijn. In de klassieke gevangenis daarentegen is de ruimte voor dergelijke expressie vaak beperkter, door strikte regimes en een gebrek aan faciliteiten. Mandhouj et al. (2014) tonen aan dat gedetineerden religie en spiritualiteit vaak gebruiken als coping mechanismen om met detentie en stressvolle gebeurtenissen om te gaan. In het transitiehuis hebben deelnemers de mogelijkheid om hun geloof actief te praktiseren, doordat zij gebruik kunnen maken van religieuze diensten en gebedshuizen in de reguliere samenleving. Sommige deelnemers ervaren dit als een bron van structuur en veerkracht in hun dagelijks leven.

4.1.8 Creativiteit

Tijdens de interviews kwam naar voren dat creativiteit weinig expliciete ruimte krijgt binnen het dagelijks leven van de deelnemers. Respondenten gaven aan moeite te hebben om concreet te reageren op vragen over creatieve activiteiten, en sommigen wisten niet goed wat onder creativiteit verstaan werd. Dit wijst erop dat creatieve expressie geen vanzelfsprekende plaats inneemt binnen deze detentiecontext, noch in de persoonlijke beleving van de deelnemers.

Wanneer deze bevindingen worden vergeleken met de bestaande literatuur over creativiteit in detentiecontexten, vallen enkele gelijkenissen en verschillen op. Moretó Alvarado (2022) toont aan hoe artistieke projecten binnen gevangenissen actief kunnen worden ingezet om dagelijkse routines te doorbreken en gedeelde waarden en ervaringen te creëren. Kunst en creativiteit worden gezien als middelen voor persoonlijke expressie en sociaal leren. Creativiteit wordt structureel gestimuleerd en bewust geïntegreerd in het gevangenisleven, wat duidelijk verschilt van de situatie in het transitiehuis.

Daarnaast tonen Kenis et al. (2011) aan dat zelfs binnen een niet-creatieve en rigide omgeving mogelijkheden voor creatieve expressie kunnen ontstaan. De nadruk ligt hierbij op het belang van fysieke en sociale ruimte om creativiteit te bevorderen, waarbij deze ruimte actief moet worden gecreëerd. Deze bevindingen sluiten eerder aan bij de situatie in het transitiehuis van Leuven. Creativiteit ontstaat er niet vanzelf en blijft, zonder gerichte stimulans, waarschijnlijk beperkt.

Hoewel creativiteit wordt gepresenteerd als een middel voor persoonlijke groei en re-integratie, ontbreekt in het transitiehuis van Leuven een bewuste inzet van creatieve projecten. Hierdoor blijft de functie van creativiteit als ‘primary good’ voor welzijn onderbelicht.

4.1.9 Gemeenschapsgevoel: ergens bij horen

Voor sommige deelnemers vormt de groep binnen het transitiehuis een bron van steun. Sociale interactie en gedeelde ervaringen dragen bij aan hun gevoel van verbondenheid. Daarnaast lijkt de groepsdynamiek niet alleen sociale cohesie te bevorderen, maar stimuleert ze ook de ontwikkeling van sociale en taalvaardigheden bij deelnemers die de Nederlandse taal minder beheersen. Anderzijds geven sommige deelnemers aan zich liever meer op zichzelf te richten. Toch erkennen ook zij dat er binnen het transitiehuis een zekere mate van onderlinge steun en samenwerking aanwezig is, vaak actief aangemoedigd door het personeel.

Solbakken en Wynn (2020) onderzochten de invloed van groepsdynamiek binnen een Noorse gevangenis en toonden aan dat sociale steun van medege-detineerden een cruciale rol speelt in het welzijn van gedetineerden. Gedetineerden waardeerden het gezelschap, het gevoel van erbij horen, gedeelde activiteiten en dagelijkse gesprekken. Hoewel sommige deelnemers in het transitiehuis een voorkeur gaven aan een meer individuele benadering, erkenden zij toch het belang van onderlinge steun en samenwerking, vaak gestimuleerd door het personeel.

4.1.10 ‘Welzijn’ volgens het Good Lives Model

Het GLM biedt een krachtgerichte, holistische en mensgerichte benadering van welzijn in detentie (Ward et al., 2012). In tegenstelling tot modellen die vooral gericht zijn op het verminderen van recidive, streeft het GLM ook naar het bevorderen van welzijn door het vervullen van fundamentele menselijke behoeften, de ‘primary goods’ (Serie, 2023; Ward et al., 2012). Deze dubbele finaliteit

maakt het model bijzonder geschikt voor detentiecontexten waar autonomie en persoonlijke ontwikkeling centraal staan, zoals het transitiehuis.

In vergelijking met traditionele welzijnsmetingen, zoals de MQPL-methode die vooral het gevangenis-klimaat in kaart brengt (Liebling, 2011), biedt het GLM een bredere kijk op welzijn. Het model houdt niet alleen rekening met omgevingsfactoren, maar ook met individuele motivatie, doelen en de mogelijkheden die iemand krijgt om een betekenisvol leven op te bouwen.

Toch zijn er ook kanttekeningen te maken bij de toepassing van het GLM in een setting zoals het transitiehuis. De bevraging van 'primary goods' is sterk afhankelijk van de persoonlijke beleving van respondenten, wat kan leiden tot subjectieve en inconsistente antwoorden. Bovendien kunnen deelnemers door externe belemmeringen, zoals administratieve of juridische obstakels in de zoektocht naar tewerkstelling, moeite hebben om hun behoeften of doelen na te streven.

Daarnaast speelt groepsdynamiek een belangrijke rol. In een gedeelde leefomgeving kunnen sociale druk of onderlinge verhoudingen het welzijn beïnvloeden, los van iemands persoonlijke doelen. Dit maakt het moeilijker om individuele noden zuiver te identificeren binnen een groepscontext. Verder legt het GLM de nadruk op toekomstgerichte doelstellingen. Hoewel dit stimulerend kan werken, bestaat het risico dat negatieve ervaringen uit het verleden, zoals de gevolgen van detentie, onderbelicht blijven. Voor sommige deelnemers kan dit een belemmering vormen in het proces van welzijnsbevordering.

Kortom, het GLM biedt een waardevol en genuanceerd kader om welzijn binnen detentie te benaderen. Mits voldoende aandacht voor subjectieve beleving, groepsdynamiek en verwerking van detentie-ervaringen, kan het model sterk bijdragen aan een mensgerichte en toekomstgerichte aanpak in instellingen zoals het transitiehuis.

4.2 Beperkingen

Een eerste methodologische beperking van deze masterproef is de beperkte externe validiteit. De welzijnsbeleving van de deelnemers werd uitsluitend onderzocht via halfopen interviews in één transitiehuis. Hierdoor kunnen de resultaten niet worden gegeneraliseerd naar andere transitiehuizen in België, zoals die in Mechelen, Gentbrugge of Edingen. In overleg met vzw De Huizen werd bewust gekozen om de focus op één transitiehuis te leggen. Dit omdat transitiehuizen door private organisaties worden uitgebaat en onderlinge vergelijkingen gevoelig kunnen liggen voor de uitbaters.

In deze masterproef is ervoor gekozen om de 'primary goods' van het GLM te hanteren als thematische leidraad binnen de halfopen interviews, in plaats van een gestandaardiseerde vragenlijst zoals de GLQ. Deze keuze liet ruimte voor persoonlijke verhalen en een dieper begrip van welzijnsbeleving in de context van het transitiehuis, maar vormt tegelijk een methodologische

beperking. Doordat geen gebruik werd gemaakt van een gestandaardiseerde vragenlijst, zijn de bevindingen minder gemakkelijk te vergelijken met andere studies of populaties. Daarenboven wordt het hierdoor voor de onderzoeker moeilijker om te bepalen of elke 'primary good' even grondig werd bevraagd en beantwoord. Dit kan leiden tot variatie in hoe uitgebreid thema's aan bod kwamen, afhankelijk van het interviewverloop of de interpretatie van de onderzoeker (Harper et al., 2020).

Om de externe validiteit te verbeteren en bredere vergelijkingen mogelijk te maken, zou een kwalitatieve survey een waardevolle aanvulling kunnen zijn. Hierdoor kunnen data uit meerdere transitiehuizen verzameld worden, wat de generaliseerbaarheid vergroot. Tegelijkertijd beperkt deze methode de invloed van interviewer-bias en sociaal wenselijke antwoorden. Echter, een nadeel hiervan is dat de onderzoeker minder diepgaande informatie verkrijgt, waardoor bepaalde nuances in de welzijnsbeleving minder goed naar voren kunnen komen.

Daarnaast is ook de externe betrouwbaarheid eerder beperkt. De resultaten weerspiegelen enkel de welzijnsbeleving van de respondenten die op het moment van het onderzoek in het transitiehuis verbleven en bereid waren deel te nemen. Dit betekent dat herhaling van het onderzoek in een andere periode of met andere respondenten mogelijk andere resultaten zou opleveren. Een eventuele oplossing hiervoor is een opvolgingsonderzoek, waarbij de welzijnsevolutie van deelnemers in de tijd wordt onderzocht. Dit zou meer inzicht bieden in de mate waarin de bevindingen stabiel blijven over verschillende cohorten en periodes.

Verder viel tijdens de interviews op dat de respondenten positief waren over hun welzijn binnen het transitiehuis en dat zij op bijna alle 'primary goods' van het GLM tevredenheid rapporteerden. Dit is opmerkelijk en kan mogelijk verklaard worden door een referentiekaderbias. Alle respondenten kwamen uit een klassieke gevangenis, wat betekent dat zij hun ervaring in het transitiehuis waarschijnlijk vergelijken met een ander detentieregime. Daarnaast heeft de wijze waarop de onderzoeker welzijn bevroeg mogelijk invloed gehad op de gerapporteerde resultaten. In dit onderzoek werd immers uitsluitend gepeild naar de 'primary goods' van het GLM wat betekent dat welzijn werd bevraagd in termen van het nastreven van menselijke behoeften en doelen. Hoewel het GLM ook aandacht heeft voor obstakels en 'secondary goods', lag in deze masterproef de nadruk op wat welzijn betekent voor de deelnemers en dus op de positieve aspecten.

De bedoeling van dit onderzoek was bovendien geenszins om het transitiehuis te evalueren of om suggesties of verbeterpunten voor de werking aan te reiken. Deze focus kan ertoe hebben bijgedragen dat de resultaten overwegend een welzijnsgevoel lijken te bevestigen. Desalniettemin benoemden de respondenten tijdens sommige interviews spontaan ook obstakels en negatieve ervaringen, zoals gezondheidsklachten of het niet beschikken over geldige documenten, hoewel de onderzoeker daar niet expliciet naar vroeg. Dit betekent dat de respondenten impliciet elementen van 'secondary goods' of obstakels meenamen in hun bredere beleving van welzijn. Wat iemand als

welzijn ervaart, blijft bovendien persoonsgebonden: wat de ene persoon als een obstakel beschouwt, beschouwt de ander mogelijk niet als een obstakel.

4.3 Algemene conclusie

Traditioneel richt detentieonderzoek zich voornamelijk op recidivecijfers en veiligheid, waardoor het aspect van welzijn vaak onderbelicht blijft. Nochtans vormt welzijn tijdens detentie een essentiële bouwsteen voor een succesvolle re-integratie en het vermijden van recidive (Snacken, 2015). Eerder onderzoek naar welzijn in Europese en Belgische gevangenissen focuste vooral op het ‘morele klimaat’, de detentiebeleving op de ‘pains of imprisonment’ (Devresse et al., 2011; Liebling & Arnold, 2004; Van de Weygaert & Vander Laenen, 2011).

Echter, onderzoek naar welzijn in transitiehuizen ontbrak. Daarom werd in deze masterproef een kwalitatieve studie uitgevoerd bij deelnemers van het transitiehuis in Leuven. Via zeven halfopen interviews werd onderzocht hoe zijn hun detentie ervaren en welke ‘primary goods’ uit het GLM hun welzijn beïnvloeden. Dit onderzoek beoogde zo een bijdrage te leveren aan de kennis over de rol van transitiehuizen in het bevorderen van welzijn. De centrale onderzoeksvraag luidde “Op welke manier ervaren deelnemers welzijn tijdens hun verblijf in het transitiehuis in Leuven?”. De studie beantwoordde deze vraag aan de hand van vier deelvragen.

De eerste deelvraag betrof de definitie en functie van een transitiehuis. Dit is een kleinschalige detentievorm gericht op re-integratie, waarin deelnemers het laatste deel van hun straf uitzitten. ‘Gedetineerden’ worden ‘deelnemers’ genoemd, omdat er van hen wordt verwacht dat ze actief deelnemen aan hun traject, bijvoorbeeld via het tweewekelijks deelnemersoverleg. De nadruk ligt op het opbouwen van een zinvolle dagbesteding, waaronder tewerkstelling, huisvesting, opleiding, vrijetijdsbesteding en sociale netwerken. Ook het opstarten en onderhouden van een professioneel netwerk en vrijwilligerswerk in de samenleving spelen een belangrijke rol (Belgische federale overheidsdiensten, 2024; De Kansenfabriek, z.j.; vzw De Huizen, 2017).

De tweede deelvraag onderzocht hoe ‘welzijn’ kan worden gedefinieerd volgens de ‘primary goods’ van het GLM. Dit model hanteert een krachtgerichte benadering, waarbij individuen worden ondersteund in het opbouwen van een betekenisvol en maatschappelijk aanvaardbaar leven op prosociale wijze. Het bereiken van ‘primary goods’ wordt beïnvloed door interne factoren, zoals vaardigheden en capaciteiten, en externe factoren, zoals kansen en ondersteuning (Ward & Brown, 2004). Wanneer deze behoeften op een positieve manier worden vervuld, draagt dit sterk bij aan het algemene welzijn en de levenskwaliteit (Barendregt et al., 2012). Naast ‘primary goods’ bestaan ‘secondary goods’ die manieren vormen om de primary goods te realiseren. Zowel interne als externe obstakels vormen barrières in het nastreven en realiseren van primaire levensbehoeften op prosociale wijze.

De derde deelvraag richtte zich op de welzijnsbeleving van de deelnemers in het transitiehuis van Leuven. Welzijn werd bevraagd en geanalyseerd op basis van de elf 'primary goods' van het GLM. Dit onderzoek trachtte een zo breed en volledig mogelijk beeld te schetsen door zowel omgevingsfactoren als persoonlijke doelen, motivatie en de mate van zelfstandigheid in kaart te brengen.

De resultaten van dit onderzoek tonen aan dat welzijn voor de deelnemers binnen het transitiehuis van Leuven samenhangt met het opnieuw herwinnen van zelfstandigheid in het dagelijkse leven. Voor veel deelnemers blijkt autonomie een voorwaarde om 'primary goods' binnen andere levensdomeinen, zoals tewerkstelling, sociale relaties en zingeving, actief na te streven. Tegelijk is die herwonnen autonomie niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommigen ervaren het als bevrijdend, terwijl anderen zoeken naar houvast binnen die vrijheid.

Het transitiehuis focust op re-integratie, waarbij de werking gericht is op herstel en responsabilisering. Deze detentiecontext lijkt het welzijn van deelnemers positief te beïnvloeden, onder meer via toegang tot reguliere gezondheidszorg, volwaardige tewerkstelling en ruimte voor het praktiseren van geloof. Daarnaast dragen de fysieke omgeving en de benadering door personeel bij tot het gevoel van erkenning. Opmerkelijk is dat creativiteit niet door de deelnemers werd benoemd of ervaren.

De vierde en laatste deelvraag gaat in op wat de welzijnsbeleving van de deelnemers betekent ten opzichte van andere detentiecontexten. Door het transitiehuis te toetsen aan onderzoek in klassieke gevangenissen en het detentiehuis van Kortrijk wordt benadrukt dat detentiecontexten niet neutraal zijn. Ze vormen de ervaring van vrijheidsberoving en beïnvloeden bijgevolg het welzijn en de kansen op succesvolle re-integratie. De vaststelling dat welzijn wordt ervaren in een context die inzet op autonomie, persoonlijke groei en verbondenheid, roept vragen op over de huidige invulling van detentie die vooral focust op opsluiting. Door deelnemers te bevragen, wordt hun stem naar buiten gebracht en krijgen zij de kans om hun ervaringen, behoeften en doelen kenbaar te maken. Hun perspectieven bieden waardevolle inzichten voor beleid en praktijk, die zo rechtstreeks kunnen inspelen op de realiteit van zij die detentie daadwerkelijk ervaren.

Welzijn krijgt betekenis in relatie tot de context waarin het plaatsvindt. In tegenstelling tot klassieke gevangenissen, waar de nadruk ligt op beheersing en opsluiting, zet het transitiehuis expliciet in op autonomie, persoonlijke ontwikkeling en sociale verbondenheid. Dit maakt dat deelnemers er welzijn kunnen ervaren op een manier die in andere detentiecontexten vaak wordt belemmerd. In die zin functioneert het transitiehuis als een herstellende detentiecontext, waarin welzijn niet in strijd is met straf, maar juist bijdraagt aan de maatschappelijke opdracht van detentie: voorbereiding op een terugkeer zonder recidive.

Tenslotte hangt de manier waarop deelnemers in het transitiehuis – en personen die hun straf in een klassieke gevangenis of detentiehuis uitzitten – hun welzijn ervaren af van de context waarin die

persoon wordt opgesloten. De mate waarin zelfstandigheid wordt ervaren, de afstand-nabijheid met en opvolging door het personeel hebben een invloed op iemands gemoedstoestand en wil om te werken aan de toekomst. Doordat de deelnemers ruimte krijgen om te ontdekken wat ze graag doen, hetzij in door middel van een opleiding of tewerkstelling of door vrijwilligerswerk, kunnen zij zelf hun eigen welzijn bevorderen. Dit geldt eveneens door de mogelijkheden om contact met vrienden en familie te onderhouden. Om die reden is het aanbevolen om de functie en werking van transitiehuizen verder te onderzoeken.

4.4 Aanbevelingen

Ten eerste is het wenselijk om de welzijnsbeleving van deelnemers in verschillende transitiehuizen in België te onderzoeken. Dit biedt niet alleen een breder inzicht in het welzijn van de deelnemers, maar maakt ook vergelijkingen mogelijk. Hierdoor kunnen ‘good practices’ en mogelijke verbeteringen tussen transitiehuizen worden gedeeld. Toekomstig onderzoek zou verder uitgebreid kunnen worden naar buitenlandse kleinschalige detentievoorzieningen om internationale inzichten te verkrijgen.

Een tweede aanbeveling en tegelijk een methodologische beperking van deze masterproef is dat de interviews slechts een momentopname waren van de welzijnsbeleving van een beperkte groep deelnemers. Daarom wordt aanbevolen om een vervolgonderzoek uit te voeren, waarbij de welzijnsbeleving over langere tijd en bij meerdere cohorten wordt gevolgd. Dit zou helpen om te bepalen in hoeverre de bevindingen stabiel blijven en of welzijn in de loop van de tijd evolueert. Bovendien zou beroep kunnen gedaan worden op de GLQ uit het GLM om reproduceerbaarheid en veralgemeenbaarheid te bevorderen.

Bij het ontwikkelen van toekomstig strafuitvoeringsbeleid is het aanbevolen om niet uitsluitend te focussen op veiligheid en recidivebeperking. Beleidsmaatregelen dienen expliciet rekening te houden met het perspectief en de beleving van de gedetineerden/deelnemers zelf. Hun welzijn moet meer centraal staan, aangezien de vrijheidsberoving als straf enkel een vrijheidsberoving mag inhouden. Door dit structureel te integreren in het beleid, kan de kans op een succesvolle re-integratie worden vergroot, wat op lange termijn bijdraagt aan een duurzamer justitiebeleid en een daling in recidive.

Daarnaast tonen de bevindingen aan dat het transitiehuis in Leuven een betekenisvolle rol speelt in het bevorderen van het welzijn van deelnemers tijdens hun re-integratieproces. Deelnemers ervaren er meer autonomie, sociale ondersteuning en perspectief dan in de klassieke gevangeniscontext. Dit is essentieel voor een succesvolle re-integratie in de samenleving en draagt bij tot recidivebeperking. Om die reden is het wenselijk dat de samenleving in haar geheel deze alternatieve detentievorm, met een eigen werking en functie, niet alleen erkent, maar ook ondersteunt. Echter, dit vereist een mentaliteitsverandering bij de bevolking waarbij strafuitvoering niet louter wordt gezien als vergelding, maar ook als een kans tot herstel en persoonlijke groei.

Bibliografie

- Barendregt, C., Bongers, I., Van Der Laan, A., & Van Nieuwenhuizen, C. (2012). Explaining reoffending and psychiatric relapse in Youth Forensic Psychiatry from a Good Lives Model Perspective. In T.I., Oei & M.S., Groenhuijsen (Eds.), *Progression in forensic psychiatry*. Kluwer.
- Bazemore, G., & Stinchcomb, J. (2004). A civic engagement model of reentry: Involving community through service and restorative justice. *Federal Probation*, 68(2), 14-24.
- Beijersbergen, K. A., Dirkzwager, A. J. E., van der Laan, P. H., & Nieuwbeerta, P. (2012). Zoeken naar de juiste bouwstenen: Het gevangenisontwerp en de detentiebeleving van gedetineerden. *Tijdschrift voor Criminologie*, 54(3), 211-231.
- Beijersbergen, K. A., Dirkzwager, A. J. E., van der Laan, P. H., & Nieuwbeerta, P. (2016). A Social Building? Prison Architecture and Staff-Prisoner Relationships. *Crime & Delinquency*, 62(7), 843-874. <https://doi.org/10.1177/0011128714530657>
- Belgische federale overheidsdiensten. (2024). *Transitiehuizen*. https://justitie.belgium.be/nl/themas/gevangenen/belgische_gevangenen/transitiehuizen
- Beyens, K., Dirkzwager, A., & Korf, D. (2014). Detentie en gevolgen van detentie. Onderzoek in Nederland en België. *Tijdschrift voor Criminologie*, 56(2), 3-30. <https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2014056002001>
- Beyens, K., & Geert, I. (2024). Digitalisering van het gevangenislevens: Een etnografisch onderzoek naar de impact van het digitale platform PrisonCloud. *Panopticon*, 45(5).
- Beyens, K., Kennes, P., & Tournel, H. (2016). Mijnwerkers of ontdekkingsreizigers? Het kwalitatieve interview. In T. Decorte & D. Zaitch (reds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 187-222). Acco.
- Beyens, K., Snacken, S., & Tournel, H. (2014). Overbevolkte gevangenen en alternatieven: een stand van zaken in België. *Cahiers Politiestudies*, 30, 11-32.
- Boone, M., Althoff, M., & Koenraadt, F. (2016). *Het leefklimaat in justitiële inrichtingen*. Boom criminologie.

- Brosens, D., Dury, S., Vertonghen, J., & De Donder, L. (2017). Understanding the barriers to prisoners' participation in sport activities. *International Journal of Prisoner Health*, 13(1), 17–25. <https://doi.org/10.1177/0032885517692795>
- Claus, H., Beyens, K., De Meyer, R., Gryson, M., & Naessens, L. (Eds.). (2013). *Huizen: Naar een duurzame penitentiare aanpak*. Academic and Scientific Publishers.
- Cliquennois, G., & Nederlandt, C. (2022). The Belgian prison system condemned by the European Court of Human Rights: A critical review. *European Journal of Criminology*, 19(5), 798–816. <https://doi.org/10.1177/14773708211029493>
- Crewe, B. (2011). Depth, weight, tightness: Revisiting the pains of imprisonment. *Punishment & Society*, 13(5), 509–529. <https://doi.org/10.1177/1462474511422172>
- De Claire, K., & Dixon, L. (2017). The effects of prison visits from family member on prisoners' well-being, prison rule breaking, and recidivism: A review of research since 1991. *Trauma, violence & abuse*, 18(2), 185–199. <https://doi.org/10.1177/1524838015603209>
- Decorte, T. (2016). Kwalitatieve data-analyse. In T. Decorte & D. Zaith (reds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 463–512). Acco.
- De Kansenfabriek. (s.d.). *Over ons*. <https://dekansenfabriek.be/over-ons/#stichting>
- Delvaux, A., & Vander Beken, T. (2024). *Hulp en dienstverlening op maat voor de bewoners van het detentiehuis Kortrijk*. Universiteit Gent, vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht. <http://hdl.handle.net/1854/LU-01JC3Q5XA0Z24A70263EC9HJDX>
- De Viggiani, N. (2006). Surviving Prison: Exploring prison social life as a determinant of health. *International Journal of Prisoner Health*, 2(2), 71–89. <https://doi.org/10.1080/17449200600935653>
- Devresse, M. S., Robert, L. & Vanneste, C. (2011). *Onderzoek inzake de classificatie van en de vraag naar regimes binnen de strafinrichtingen*. Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, E. R., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276–302. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.2.276>

- Driessen, J. M. A., Harte, J. M., Potgieter, R., Aarts, H., & Dirkzwager, A., (2021). Detentie en autonomie: Over de psychologische basis van vrijwillig handelen en zelfredzaamheid. *Proces*, 100(6), 347-360. <https://doi.org/10.5553/PROCES/016500762021100006002>
- Eechaudt, V., Vander Beken, T., & Vander Laenen, F. (2017). Patiëntenrechten in de gevangenis: we zijn er nog niet. *Fatik*, 153, 5-12.
- Farall, S. (2022). *Rethinking what works with offenders: Probation, social context and desistance from crime* (1st ed.). Routledge.
- Fazel, S., & Wolf, A. (2015). A Systematic review of criminal recidivism rate worldwide: Current difficulties and recommendations for best practice. *PLOS One*, 10(6). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0130390>
- Good Lives Model* [Website]. (z.j.). <https://www.goodlivesmodel.com/information.shtml>
- Halbreich, U. (2022). Well-being: Diversified perspectives in search of operational definitions. *International Journal of Social Psychiatry*, 68(4), 705-707. <https://doi.org/10.1177/00207640211036176>
- Harper, C. A., Lievesley, R., Blagden, N., Akerman, G., Winder, B., & Baumgartner, E. (2020). Development and validation of the Good Lives Questionnaire. *Psychology, Crime and Law*, 27(7). 678-703. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2020.1849695>
- Hofinger, V., & Pflegerl, P. (2024). A reality check on the digitalisation of prisons: Assessing the opportunities and risks of providing digital technologies for prisoners. *Punishment and Society*, 26(5). 1-19. <https://doi.org/10.1177/14624745241237190>
- Kenis, P. N., Kruyen, P. M., & Baaijens, J. M. J. (2011). Bendable bars in a Dutch prison: A creative place in a non-creative space. In A. van Marrewijk & D. Yanow (Eds.), *Organizational spaces: rematerializing the workaday world* (pp. 58–74). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781849804912.00009>
- Mandhouj, O., Aubin, H-J., Amirouche, A., Perroud, N. A. & Huguelet, P. (2014, July). Spirituality and religion among French prisoners: an effective coping resource?. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 58(7), 821-834. <https://doi.org/10.1177/0306624X13491715>
- Maruna, S. (2001). *Making good: How ex-convicts reform and rebuild their lives*. Washington D.C.: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10430-000>

- Moretó Alvarado, L. (2022). Prison and co-creation: An experimental creative method. In M. K. Harmes, B. Harmes & M. A. Harmes (Eds.), *Histories and Philosophies of Carceral Education* (pp. 145–160). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-86830-7_7
- Mortelmans, D. (2016). Het kwalitatief onderzoeksdesign. In T. Decorte & D. Zaitch (reds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 80-130). Acco.
- Liebling, A., & Arnold, H. (2004). *Prisons and their moral performance : a study of values, quality, and prison life*. Oxford university press.
- Liebling, A. (2011). Moral performance, inhuman and degrading treatment and prison pain. *Punishment & Society*, 13(5), 530-550. <https://doi.org/10.1177/1462474511422159>
- Pomp, E. (2009). *Het Good Lives Model: Een literatuurstudie*. Expertisecentrum Forensische Psychiatrie.
- Purvis, M., Ward, T., & Willis, G. (2015). Applying the Good Lives Model of offender Rehabilitation to sex offenders. In M. Carich & S. Mussack (Eds.), *The Safer Society Handbook of Adult Sexual Offense Assessment and Treatment*. Safer Society Press.
- Raaijmakers, E., de Keijser, J., Nieuwbeerta, P., Dirkzwager, A. & Reef, J. (2014). De subjectieve zwaarte van detentie: Een empirisch onderzoek. *Tijdschrift voor Criminologie*, 56(1), 60-80. <https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2014056001004>
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
- Ryff, C. D., & Keys, C. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.69.4.719>
- Serie, C., Pleysier, S., Put, J., & de Ruiter, C. (2020) Welzijn, primaire levensbehoeften en delinquentie bij adolescenten: Etiologische assumpties van het Good Lives Model getoetst. *Tijdschrift voor Criminologie*, 62, 298-324. <https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2020062203009>
- Serie, C. (2023). Jeugddelinquentie en rehabilitatie: Onderzoek naar het Good Lives Model. *Panopticon*, 44(5), 359-363.

- Silverman, D. (2013). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. Sage Publications.
- Snacken, S. & Dumortier, D. (Eds.). (2012). *Resisting punitiveness in Europe?: Welfare, human rights and democracy*. Routledge.
- Solbakken, L. E., & Wynn, R. (2022). Barriers and opportunities to accessing social support in the transition from community to prison: a qualitative interview study with incarcerated individuals in Northern Norway. *BMC Psychology*, 10(185). <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00895-5>
- van der Heijden, P. F. (1978). Arbeid in de gevangenis. In W. Bernasco, R. Bleumink, M.M. Boone, A.G. Donker, M. van der Meer, J. van Onna, B. van der Vecht & S. Zebregs (Reds.), *Justiële Verkenningen* (pp. 5 -16). <http://hdl.handle.net/20.500.12832/462>
- Vander Laenen, F., & O’Gorman, A. (2016). Ethische aspecten van het kwalitatief onderzoek. In T. Decorte & D. Zaitch (reds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 555-585). Acco.
- Van de Weygaert, J. & Vander Laenen, F. (2011). Wij komen hier veel tekort: een kwalitatief onderzoek naar behoeften van gedetineerden in de gevangenis van Oudenaarde. *Fatik*, 32(1), 4-10.
- Vzw De Huizen. (2017). *Aanbevelingen voor kwalitatieve en succesvolle transitiehuizen* [Aanbevelingsnota]. Werkgroep strategie vzw De Huizen.
- Ward, T., & Brown, M. (2004). The Good Lives Model and conceptual issues in offender rehabilitation. *Psychology, Crime & Law*, 10(3), 243–257. <https://doi.org/10.1080/10683160410001662744>
- Ward, T., Mann, R. E., & Gannon, T. A. (2007). The good lives model of offender rehabilitation: Clinical implications. *Aggression and Violent Behavior*, 12(1), 87–107. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2006.03.004>
- Ward, T., Yates, P. M., & Willis, G. M. (2012). The Good Lives Model and the Risk Need Responsivity Model: A critical response to Andrews, Bonta, and Wormith. *Criminal Justice and Behavior*, 39(1), 94-110. <https://doi.org/10.1177/0093854811426085>
- Yates, P.M., Prescott, D.S. & Ward, T. (2010). *Applying the Good Lives and Self-Regulation Model to sex offender treatment: A practical guide for clinicians*. Safer Society Press.

Wetgeving

Wet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden, *BS* 1 februari 2005.

Wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, *BS* 15 juni 2006.

Perstekst

De welzijnsbeleving van deelnemers in het transitiehuis van Leuven

Uit een kwalitatief onderzoek van UGent (2024–2025) blijkt dat zelfstandigheid, relaties met familie en vrienden, zingeving, werk en vrijwilligerswerk de bouwstenen zijn tot het welzijn van de deelnemers in het transitiehuis van Leuven. Via interviews werd hun welzijn in kaart gebracht. Dit onderzoek werd uitgevoerd omdat studies over detentie zich voornamelijk richten op recidive en veiligheid, terwijl welzijn en de perspectieven van gedetineerde personen vaak in de schaduw blijven. Bovendien is er amper onderzoek naar welzijn in kleinschalige detentie, zoals het transitiehuis.

Het transitiehuis als detentievorm

Gedetineerden worden nog te vaak gereduceerd tot hun misdrijf. Hierdoor brengt de vrijheidsberoving eerder schade toe, dan een bijdrage aan herstel. Het transitiehuis wil daar tegengewicht voor bieden. Het richt zich op een duurzame terugkeer naar de samenleving na een verblijf in de gevangenis. De deelnemers zetten hierbij - in kleine groep - actief in op zelfredzaamheid, verbondenheid, herstel en een eigen identiteit met behulp van een intensieve begeleiding en coaching.

Zelfstandigheid: de sleutel tot welzijn

Voor veel deelnemers begint het herstelproces bij het herwinnen van zelfstandigheid. Na een periode van controle en opgelegde regels in de klassieke gevangenis, krijgen ze opnieuw verantwoordelijkheid: zelf beslissingen nemen, werk zoeken, plannen maken en relaties onderhouden. Dat geeft hen opnieuw grip op hun leven. Die vrijheid is hoopgevend, maar vraagt tegelijk ondersteuning en tijd om aan te wennen.

De detentieomgeving maakt een verschil

Tijdens het onderzoek werd ook verwezen naar andere detentiecontexten, zoals de klassieke gevangenissen en het detentiehuis van Kortrijk. De vergelijking toont aan dat detentieomgevingen geen neutrale plekken zijn. De fysieke en sociale omgeving beïnvloedt sterk hoe gedetineerden hun welzijn ervaren. Een mensgerichte aanpak, waarin vertrouwen en autonomie centraal staan, bevordert herstel en motivatie.

Het is daarbij belangrijk om te beseffen dat deelnemers hun ervaringen in het transitiehuis bijna altijd afzetten tegen het leven in de klassieke gevangenis. In die vergelijking lijkt alles vanzelf beter. Toch blijft ook het transitiehuis een vorm van detentie. De deelnemers mogen enkel met toestemming naar buiten, leven onder toezicht en volgen strikte regels. Dat maakt het transitiehuis tegelijk bevrijdend en begrenzend: er is meer ademruimte, maar echte vrijheid blijft nog een stap verder.

Deelnemers aan het woord

Door deelnemers zelf aan het woord te laten, brengt dit onderzoek hun perspectief naar voren in een maatschappelijk debat waarin zij vaak onzichtbaar blijven. Hun ervaringen bieden waardevolle input voor beleidsmakers en organisaties die streven naar een herstelgerichte en menselijke strafuitvoering.

Nood aan erkenning van het beleid en de samenleving

De positieve impact van het transitiehuis op het welzijn van deelnemers is duidelijk. Dankzij de combinatie van vrijheid, begeleiding en verantwoordelijkheid krijgen zij opnieuw perspectief en kunnen ze bouwen aan een leven buiten de gevangenis. Bij toekomstige beleidsontwikkeling is het van cruciaal belang om verder te kijken dan louter veiligheid. Het perspectief van de deelnemers zelf verdient een centrale plaats. Hun welzijn, motivatie en kansen op herstel vormen immers de sleutel tot een succesvolle terugkeer in de samenleving én tot een duurzamer justitiebeleid met minder terugval in crimineel gedrag.

Als samenleving moeten we erkennen dat veiligheid en herstel geen tegenpolen zijn. Een beleid dat inzet op re-integratie en begeleiding verhoogt niet alleen de kansen van het individu, maar draagt ook bij aan een veiligere en menselijkere samenleving. Daarom is het essentieel dat detentievormen zoals het transitiehuis breder erkend én structureel ondersteund worden, met blijvende aandacht voor de stem van de mensen die er wonen.

Bijlagen

1. Data Management Plan + GDPR

Masterproefonderzoek: Welzijnsbeleving bij deelnemers in het transitiehuis Leuven
Law & Criminology DMP +

Administrative Data

Date of first version

12/12/2024

Date of last update

10/04/2025

1. Data Collection

1.1 What data will you collect or create?

Er wordt empirisch materiaal verzameld door middel van kwalitatieve halfopen interviews. De onderwerpen die aan bod komen, richten zich op de welzijnsbeleving van de deelnemers in het transitiehuis van Leuven. Deze zijn vooraf vastgelegd op basis van de elf 'primary goods' uit het Good Lives Model, die naar het Nederlands worden vertaald. Het empirisch materiaal omvat de antwoorden en de persoonlijke invulling van welzijn zoals gerapporteerd door elke respondent. De interviews worden uitgeschreven in een Word-document.

Alle deelnemers van het transitiehuis in Leuven komen in aanmerking om deel te nemen aan het onderzoek, aangezien de in- en exclusiecriteria overeenkomen met deze om tot het transitiehuis te worden toegelaten. Er wordt gestreefd naar theoretische saturatie, waarbij wordt verwacht dat 6 tot 8 interviews voldoende zijn. De interviews worden opgenomen nadat toestemming is verkregen, zoals vastgelegd in het informed consent. Deze informed consent wordt door iedere respondent ondertekend. De interviews worden geanonimiseerd verwerkt. Na afloop worden de interviews getranscribeerd en gecodeerd in Word. Alle relevante bestanden worden opgeslagen op de persoonlijke H-schijf van Athena, die wordt beheerd door de Universiteit Gent. De opnames en transcripties worden vernietigd na de mondelinge verdediging en het slagen van de masterproef.

1.2 How will the data be collected or created?

De halfopen interviews worden afgenomen nadat de respondenten het informed consent hebben ondertekend. Voorafgaand aan de interviews ontvangen de respondenten een informatiebrief, die samen met hen wordt doorgenomen voordat het interview start. Er wordt gekozen voor een topiclijst (die bestaat uit de elf 'primary goods' van het GLM) in plaats van een vragenlijst, zodat de deelnemers vrijuit kunnen spreken over hun ervaringen met welzijn. De antwoorden van de respondenten worden letterlijk uitgeschreven in een Word-document. Vervolgens worden de antwoorden geanalyseerd aan de hand van een codeboom. Welzijn wordt gedefinieerd en bevraagd aan de hand van de elf 'primary goods' van het GLM die samen de verschillende codes vormen. Alle gebruikte documenten worden beveiligd opgeslagen op de H-schijf van Athena, toegankelijk via een VPN-verbinding van de UGent. Hier wordt een specifieke map aangemaakt waarin alle opnames en transcripties worden bewaard.

2. Data Documentation and Metadata

2.1 How will you document the data?

De getranscribeerde interviews worden zorgvuldig gelezen, waarbij opvallende elementen worden gemarkeerd. De codeboom wordt opgesteld op basis van de elf 'primary goods' van het GLM. De gecodeerde en geanalyseerde resultaten worden opgenomen in het derde deel van de masterproef, getiteld "DEEL III: Resultaten".

3. Ethics, Legal Issues and Confidentiality

3.1 How will you manage ethics? Choose one of the options from the dropdown menu and briefly motivate your choice in the 'Comment' box below.

- Approval by the Ethical Committee of the Faculty is neither required nor desirable

Transcripties en informed consent worden niet als bijlage aan de masterproef toegevoegd. Citaten worden wel opgenomen, maar deze zijn anoniem.

3.2 How will you manage any confidentiality issues?

Voorafgaand aan elk interview zal informed consent worden verkregen. Als een respondent niet akkoord is, dan zal er geen interview plaatsvinden.
Alle data worden geanonimiseerd.

3.3 How will you manage intellectual property rights issues?

Alle data van de deelnemers worden door de onderzoeker zelf verzameld. Er worden geen derden betrokken.

De studies die geconsulteerd worden in deze masterproef zullen worden voorzien van een bronvermelding in de APA-stijl.

4. Data Storage and Backup during Research

4.1 How will you store and backup data during research?

De opnames en transcripties worden opgeslagen op het UGent OneDrive-platform. De toegang wordt beveiligd met een persoonlijk UGent e-mailadres, wachtwoord en tweestapsverificatie via de authenticator-app. Daarnaast worden de bestanden geplaatst op de persoonlijke H-schijf via Athena. Dit biedt een dubbele beveiligingslaag en voorkomt gegevensverlies bij problemen met de laptop.

4.2 How will you ensure that stored data are secure?

Enkel de onderzoeker beschikt over de inloggegevens en heeft toegang tot het UGent-account en de authenticator-app. Deze manier van toegang is van toepassing op zowel OneDrive als op de persoonlijke H-schijf. Hierdoor wordt onbevoegde toegang tot de data voorkomen.

5. Data Selection and Preservation after Research

5.1 Which data should be retained for preservation and/or sharing?

Alle verzamelde data wordt bewaard gedurende de looptijd van het onderzoek. Na de indiening en mondelinge verdediging van de masterproef worden de opnames en transcripties permanent vernietigd. Alle gegevens worden vanaf het begin geanonimiseerd verwerkt.

5.2 What is the long-term preservation plan for the selected datasets?

Na de afronding van het onderzoek en de verdediging van de masterproef worden alle bestanden verwijderd. Toegang tot UGent-platforms zoals OneDrive en de H-schijf via Athena wordt onmogelijk wanneer de onderzoeker zich niet langer inschrijft bij UGent voor een nieuw academiejaar. Dit gebeurt bij succesvolle afronding van de masteropleiding criminologie.

6. Data Sharing

6.1 Are any restrictions on data sharing required?

Alles wordt geanonimiseerd.

6.2 How will you share data selected for sharing?

De geanonimiseerde gegevens worden verwerkt in de codering en analyse voor de masterproef. Citaten uit interviews worden toegeschreven aan de geanonimiseerde respondentnummers, in volgorde van afname van de interviews.

7. Responsibilities and Resources

7.1 Who will be responsible for data management?

De onderzoeker blijft verantwoordelijk voor het zorgvuldig beheren van de data via de beschikbare UGent-platforms. Tevens draagt de onderzoeker zorg voor het opstellen en naleven van het datamanagementplan.

7.2 Will you need additional resources to implement your DMP?

Nee.

Masterproefonderzoek: Welzijnsbeleving bij deelnemers in het transitiehuis Leuven

GDPR Record

Collection and processing of personal data

1. Are you collecting or processing personal data?

- Yes

Persoonlijke data wordt verzameld onder de vorm van vragen die peilen naar vrienden, familie, tewerkstelling, vrijetijdsbeleving, zingeving en levensdoelen. Echter, al deze data wordt bij het transcriberen onmiddellijk geanonimiseerd. De naam van de respondent bevindt zich enkel op de informed consent. Deze worden zorgvuldig bewaard door de onderzoeker op de H-schijf via Athena en zullen nooit worden kenbaar gemaakt.

2. In what format are you collecting or processing the personal data?

Niet van toepassing.

3. Are you collecting or processing primary personal data and/or secondary personal data?

- Primary personal data

Er wordt geen beroep gedaan op secundaire data.

4. If you are processing secondary personal data, will you inform the persons whose personal data are being processed or have they already been informed?

- No

Niet van toepassing.

5. If no, explain why it is impossible or why it would take a disproportionate effort to inform the persons whose personal data are being processed.

Niet van toepassing. Er wordt geen gebruik gemaakt van secundaire persoonlijke data.

6. How will the personal data be processed?

- Anonymised (explain below)

De persoonlijke gegevens worden vervangen door een nummer. Elk interview krijgt een nummer dat eveneens zal gebruikt worden bij citaties.

7. If you are going to process personal data in a pseudonymised form, describe the method of pseudonymisation, where you will keep the key, and who has access to it.

Niet van toepassing.

Categories of personal data & data subjects

8. Are you collecting/processing any of the following special categories of data?

- Data on physical health
- Data on psychological and mental health
- Data revealing racial or ethnic origin, political opinions, religious or philosophical beliefs, or trade union memberships

9. Which other categories of personal data are you collecting/processing?

- Leisure activities and interests (hobbies, sports...)
- Education and training
- Lifestyle habits
- Household composition; family membership
- Sex

10. Whose personal data are you collecting/processing?

- Others (please specify below)

Deelnemers in het transitiehuis van Leuven.

11. Will your research be seriously hampered if the persons whose personal data are being collected/processed exercise their right to access, to rectification, to restriction of processing, to be forgotten, to data portability and/or to object?

- No

Als respondenten gebruik willen maken van hun recht op inzage, brengt dit geen risico met zich mee voor het onderzoek. Een verzoek tot beperking van de verwerking zou de resultaten kunnen beïnvloeden, maar vormt geen obstakel voor het verdere verloop van het onderzoek.

12. If yes, please justify the need to deviate from one or more of the rights mentioned in question 11. A justification is required for each deviation.

Niet van toepassing.

Purpose(s) of the processing

13. What is/are the purpose(s) of the personal data processing?

Het doel is om inzicht te krijgen in de welzijnsbeleving van de deelnemers in het transitiehuis van Leuven. Door middel van halfopen interviews wordt de data verkregen. Citaten worden gebruikt om de resultaten te versterken.

14. What is the legal ground for the processing? If the data are being processed for multiple purposes, you must describe the legal ground for each purpose.

- The research will be performed in the public interest, which means that it will lead to an increase of knowledge and insight to the direct or indirect benefit of society.
- The individuals participating in the research have freely given their explicit consent for the processing of their personal data for one or more specific purposes.

15. If you are processing special categories of personal data (see question 8), on which exception is this based?

- The data subject has given his or her explicit consent.

GDPR responsibility

16. Which institution(s) is/are involved in the research?

- Ghent University

17. Is there another university, hospital, research institute or partner involved in the research (besides Ghent University and/or Ghent University Hospital)? If yes, specify below.

- No

18. Please specify who determines the purposes ('why') and the means ('how') of the research.

- This is determined within Ghent University: UGent is the data controller.

Data transfers & categories of recipients

19. Are you disclosing/sharing/transferring personal data beyond your project team, either with recipients in UGent or UZ Gent, or with external recipients during or after your research?

- No

20. If yes, to or with which categories of recipients are the personal data being disclosed/shared/transferred?

- Others (please specify below)

Niet van toepassing.

21. If yes, where are the personal data being disclosed/shared/transferred to?

Niet van toepassing.

22. What is/are the purpose(s) of the data transfer?

Niet van toepassing.

23. What is the legal ground for the data transfer? If there will be multiple data transfers, you need to indicate the legal ground for each data transfer.

Niet van toepassing.

Retention period

24. What is the envisaged retention period for the different categories of personal data? Please motivate.

De data zal verzameld worden op 19 en 20 december 2024. Deze zal bewaard worden tot na de mondelinge verdediging van de masterproef en het slagen van de opleiding. De data zal vanaf het afstuderen niet meer toegankelijk zijn.

Risk analysis

25. To analyse the possible risks associated with the processing of personal data, please tick the boxes that apply to this research.

- Special categories of personal data are processed in this research (see question 8).

26. Does the research constitute a probable high-risk processing? If you ticked two or more boxes in question 25, the answer is 'yes'.

- No

Security measures

27. What technical and organisational security measures are in place to protect personal data?

- I hereby confirm that I carry out my research in accordance with the guidelines on information security of UGent and/or UZ Gent.

28. If you have motivated the need to deviate from one or more of the rights of the persons whose personal data you are collecting/processing in question 11 and 12, please describe which safeguards are put in place to protect their rights and freedoms.

Niet van toepassing.

2. Onepager

MASTERPROEF: VOORSTEL TOT ONDERZOEK NAAR DE WELZIJSBELEVING IN EEN TRANSITIEHUIS

Wie ben ik?

Ik ben Charlotte Dequeker, sociaal werker en masterstudente in de Criminologische Wetenschappen aan de Universiteit van Gent. In het kader van mijn masterproef wil ik graag onderzoek voeren naar de welzijnsbeleving van de deelnemers in een transitiehuis, na hun periode in een klassieke gevangenis.

Overzicht

Enerzijds zijn de structuur en infrastructuur van de klassieke gevangenissen in België ontoereikend. Anderzijds is er een langdurig personeelstekort, overbevolking en een ontoereikend hulp – en dienstverleningsaanbod met lange wachtlijsten. Vzw De huizen stelt de huidige structuur en infrastructuur van de gevangenissen in vraag, die verschillende problematieken in de hand werken. Bovendien is er nood aan een structurele oplossing, want het klassiek gevangenisstelsel past niet in de samenleving van de 21ste eeuw. Daarom bedacht vzw De Huizen een nieuw concept, waarbij kleinschaligheid, differentiatie en gemeenschapsgerichtheid centraal staan.

Transitiehuisen spelen een cruciale rol in de herstelgerichte aanpak en succesvolle re-integratie van deelnemers die eerder in een klassieke gevangenis zaten. Om dit doel te bereiken, is het van groot belang dat het transitiehuis goed verankerd is in de buurt en de bredere samenleving. Re-integratie is een gedeelde verantwoordelijkheid en verloopt daarom in twee richtingen. De deelnemers van het transitiehuis zoeken naar manieren om bij te dragen aan de gemeenschap (herstel), terwijl de samenleving hen de kans biedt om deel te nemen aan haar activiteiten en mogelijkheden. Dit gaat mogelijks gepaard met een evolutie in hun welzijn en het welzijnsaanbod/samenwerkingen vanuit het transitiehuis.

De vraag hierbij is welke evolutie de deelnemers in het transitiehuis ervaren op welzijnsvlak na hun verblijf in de klassieke gevangenis? Welke betekenis geven de deelnemers in het transitiehuis aan hun welzijn? Welk invloed hebben de samenwerkingen van het transitiehuis met de lokale buurt op het welzijn van de deelnemers?

Bovenstaande vragen wil ik graag onderzoeken in het transitiehuis van Leuven. Indien mogelijk zou ik graag een interview afleggen met enkele deelnemers. Door deel te nemen aan dit onderzoek dragen jullie bij aan de literatuur over transitiehuizen en het welzijn van de deelnemers binnen een transitiehuis. Indien gewenst, kan de masterproef na de mondelinge verdediging aan jullie bezorgd worden.

Doelstelling

Dit onderzoek wil de ervaringen van de deelnemers in het transitiehuis van Leuven, met betrekking tot hun welzijn, in kaart brengen. Daarnaast wordt er gekeken naar hoe de samenwerkingen, met betrekking tot welzijn, worden georganiseerd met de buurt.

Samenvatting

WAT?	Kwalitatief beschrijvend onderzoek naar de welzijnsbeleving van deelnemers in het transitiehuis na verblijf in een klassieke gevangenis
HOE?	Kwalitatieve interviews met enkele deelnemers
DUUR?	Eén interview per persoon, telkens ongeveer 1 uur
WAAR?	Kan zowel fysiek (bij voorkeur) als online
WANNEER?	November/december/januari (Enkel online mogelijk wegens Erasmus)

Contactgegevens

Masterstudent	Charlotte Dequeker - charlotte.dequeker@ugent.be
vzw De Huizen	Bauke De Bie - bauke@dehuizen.be
Promotor UGent	Tom Vander Beken - tom.vanderbeken@ugent.be

3. Informatiebrief

Informatiebrief voor onderzoek: “Welzijnsbeleving van deelnemers in het transitiehuis Leuven”

Beste deelnemer,

Transitiehuisen, zoals het transitiehuis in Leuven, spelen een belangrijke rol in de overgang tussen de klassieke gevangenis en de samenleving. Het doel van het transitiehuis is om jou te helpen bij een succesvolle terugkeer in de maatschappij en je te ondersteunen in jouw herstelproces. Dat betekent dat er langs twee kanten inspanning nodig is. Aan de ene kant ga jij in het transitiehuis ontdekken hoe je een positieve bijdrage kunt leveren aan de gemeenschap. Aan de andere kant krijgt de samenleving de kans om jou te verwelkomen en te betrekken bij verschillende activiteiten.

Dit masterproefonderzoek tracht te begrijpen **hoe deelnemers in het transitiehuis hun welzijn beleven**. Wat verandert er in jouw welzijn na jouw verblijf in een klassieke gevangenis? Welke betekenis geef je zelf aan welzijn? Hoe dragen de contacten tussen het transitiehuis en de buurt bij aan jouw welzijn?

Door deel te nemen aan dit onderzoek, help je de wetenschap om meer te leren over het welzijn van deelnemers in transitiehuisen. Dit onderzoek is onderdeel van mijn masterproef “Welzijnsbeleving van de deelnemers in het transitiehuis Leuven” voor mijn opleiding Criminologie aan de Universiteit Gent.

Belangrijke punten over deelname:

- **Tijdsduur:** Het interview duurt ongeveer een uur.
- **Vrijwillig:** Deelname is volledig vrijwillig. Je mag op elk moment stoppen, zonder uitleg.
- **Vertrouwelijk:** Jouw antwoorden blijven vertrouwelijk en worden enkel gebruikt voor dit onderzoek.

Contact:

Voor vragen over dit onderzoek, voor of na deelname, kun je contact opnemen met mij, Charlotte Dequeker, via charlotte.dequeker@ugent.be.

Alvast heel erg bedankt voor je deelname en bijdrage aan dit onderzoek!

Vriendelijke groet,

Charlotte Dequeker
Masterstudent Criminologie, Universiteit Gent

4. Informed consent

Informed consent: “Welzijnbeleving van deelnemers in het transitiehuis Leuven”

Ik, ondergetekende, ... verklaar
hierbij dat ik, als deelnemer aan het onderzoek "Welzijnbeleving van deelnemers in het transitiehuis
Leuven":

1. De uitleg heb gekregen over wat ik moet doen en welke vragen ik zal beantwoorden. Ik ben ook geïnformeerd over de mogelijkheid om meer informatie te vragen;
2. Vrijwillig aan dit onderzoek deelneem;
3. Weet dat ik op elk moment kan stoppen met mijn deelname, zonder dat ik een reden hoeft te geven;
4. Het recht heb om vragen die gesteld worden niet te beantwoorden;
5. Ermee akkoord ga dat het interview opgenomen wordt en dat alleen de onderzoeker de opname beluistert;
6. Weet dat de informatie die tijdens het interview verzameld wordt, op een anonieme manier wordt verwerkt en opgeslagen;
7. Begrijp dat dit onderzoek geen gevolgen heeft voor mij of mijn (vroegere) dossier.

Gelezen en goedgekeurd te ..... (plaats) op .....
(datum),

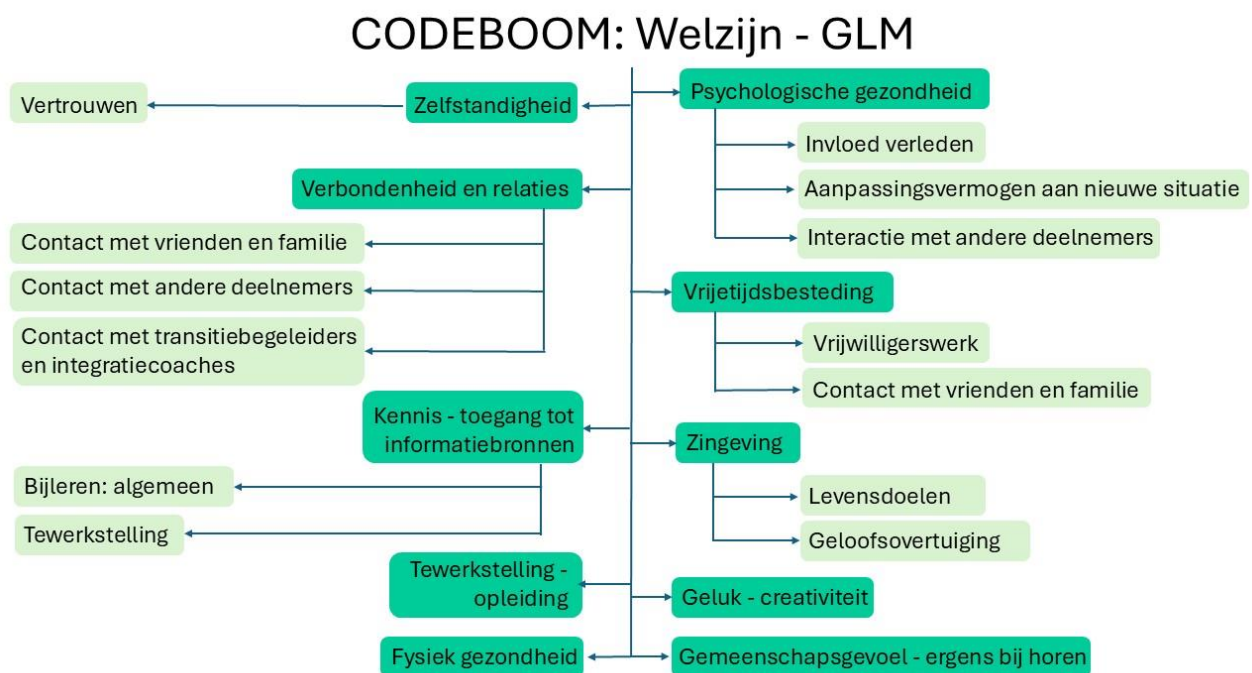
Handtekening:

5. Topiclijst

1. Invulling welzijn volgens respondenten
2. Zelfstandigheid
3. Vriendschap/verbondenheid en relaties
4. Kennis/toegang tot informatiebronnen
5. Tewerkstelling en opleiding
6. Fysieke gezondheid
7. Psychologische gezondheid
8. Vrijtijdsbesteding
9. Spiritualiteit/zingeving
10. Geluk/plezier/creativiteit
11. Gemeenschap/erbij horen

6. Codeboom

7. Checklist transparant gebruik AI

GENERATIEVE AI-GEBRUIK

Dit document biedt een overzicht van het GAI-gebruik van studenten bij de academische (schrijf)taken. Het kan als bijlage aan een (schrijf)taak toegevoegd worden om verantwoord GAI-gebruik aan te moedigen.

Naam: Charlotte Dequeker

Studentnummer: 02206383

Gelieve met 'x' aan te duiden wat van toepassing is en vul aan indien nodig.

- ☐ Ik heb geen GAI-tool gebruikt.
- ☒ Ik heb een of meerdere GAI-tools gebruikt.

Welke? ChatGPT

Gelieve met 'x' aan te duiden wat van toepassing is en omschrijf hoe je de tools hebt gebruikt.

Ik heb de tool gebruikt als:

- ☐ **Ideeenverstrekker** (bijvoorbeeld: brainstorm met de tool over een bepaald thema, bereid een discussie voor door argumenten te laten genereren, enz.)

Omschrijving:

- ☐ **Zoekmachine** (bijvoorbeeld: extra literatuur zoeken over een bepaalde onderwerp, enz.)

Omschrijving:

- ☒ **Schrijfassistent** (bijvoorbeeld: spellings- en typfouten laten verbeteren, een tekst formeler laten schrijven, genereren van tekst enz.)

Omschrijving:

- Spellings – en typfouten laten verbeteren.
- Gebruikt om synoniemen van veel gebruikte woorden te genereren.
- Gebruikt om alinea's vloeiender op elkaar te laten aansluiten.

- ☐ **Ontwerper** *(bijvoorbeeld: maak een nieuwe, unieke afbeelding, laat je tekst herschrijven in een academische stijl, enz.)*

Omschrijving:

- ☐ **Oefentool** *(bijvoorbeeld: gebruik de tool als een buddy en vraag extra uitleg bij specifieke leerstof, vraag om extra oefeningen te maken, enz.)*

Omschrijving:

- ☐ **Data-analyse** *(bijvoorbeeld: berekenen van data, scatterplot genereren, enz.)*

Omschrijving:

- ☒ **Efficiëntie bevorderen** *(bijvoorbeeld: samenvatten van bestaande teksten, bronnenlijst in APA-stijl zetten enz.)*

Omschrijving:

- Geschreven stukken tekst uit de masterproef beknopter weergeven.
- De belangrijkste bevindingen uit wetenschappelijke artikels samenvatten, wanneer het abstract relevant geacht werd.

- ☐ **Ik heb de tools op een andere manier gebruikt.**

Omschrijving: